

NGAY TAY

NAM THƯ NAM - THƯ BAY 24-8-40 - SỐ 222, GIÁ 0p12
TOA SOẠN VÀ TRỊ SƯ: 80, ĐƯƠNG QUAN THANH - TÊL. 874

Xà Xệ — Nưóc Ta ở đâu có mỏ vàng cụ nhỉ ?
Lý Toét — Tôi nói ra bác biết đề bác đi đào
tranh tôi ấy à !

Những sách «LỰA CHỌN»

*rượu cần
chàng uống mà say!*

Tình yêu cao thượng và nồng thắm của cặp trai gái Việt Nam giữa cảnh đẹp của núi rừng, viết bằng ngọn bút tài tình của Nguyễn khắc Mãn (tác giả «NỘI LÒNG») — giá 0p.35 (gần hết)

*bức thư
của người không quen*

Lòng hy sinh mãnh liệt của một thiếu nữ Tây phương. Một áng văn kiệt tác của người Đức, mà dịch giả, Lan Khai, đã phải thân phục là thần bút. Giá 0p.35.

ái tình xét theo tâm-lý và y-học

Chẳng phải là sách dăm hoặc tục như một vài kẻ thiên học hiểu nhầm, nó là một quyển sách cần ích cho hết thảy những ai muốn tìm hạnh phúc trong ái-tình, tác giả Thu an, giá 0p.55 (gần hết)

Đang in:

những ngày sa ngã

Tiểu thuyết của Phạm ngọc Khôi.

Còn một số rất ít: NGƯỜI, NGÕM của Tam Lang giá 0p.25. ĐÔI VÔ ĐỊNH của Phạm ngọc Khôi giá 0p.40. CÔ GÁI GIẬT SA 0p.35.

Ở xa mua sách bằng tem. Cần thêm đại lý bán sách

Thư từ gửi về:

M. NGUYỄN GIA VỸ éditeur
62, Rue Takou — HANOI

QUẢNG CÁO
các ngài trao cho

CPA

comptoir de publicité
artistique

5-7 Julien Blanc
HANOI — Tél. 1254

Directeur Nguyễn trọng Trạc

trông nom và xếp đặt
bao giờ cũng có

hiệu quả

Idéal-Fix

Không NHỜN
và TRẮNG
tóc, để lâu
không chua

Chải tóc
theo ý
muốn

CAPRI

I, JULES FERRY HANOI
Bán lẻ Phần và Nước Hoa
(từ 0p.20 trở lên)

VỀ DIP KHAI TRƯỜNG SẮP TỚI

CÁC HIỆU SÁCH
HANOI VÀ CÁC TỈNH

Hãy mua hay đặt làm
những vở:

Blanche Neige
Vở Hanoi
Shirley Temple

là những «mác» được toàn
thể nam-nữ học-sinh ưa
ch chuộng hơn cả

Giấy trắng tốt — Bia mỹ
thuật — Kê máy răng tay
thanh và đều nét — Muốn
đưa in marque riêng cũng
được — Giá hạ hơn mọi nơi

Hỏi tại nhà máy:

Ngọc - Xuân

Số 28, phố Richard
(Đoàn số Ánh Sáng)
• • HANOI • •

TẠI HIỆU ĐỆT

CU'-CHUNG

Hiệu đang trưng bày nhiều kiểu

Maillot, Slip

đi tắm bề rất đẹp

Trước khi đi tắm xin mời các Ngài,
hãy đến xem qua các kiểu áo mới

CU' - CHUNG

100 Rue du Coton, HANOI

Kính Thuộc

Kính hiệu *Filocros* là
hạng tốt nhất để đi ngoài
nắng, giá từ 4p. trở lên. Bàn
đủ thứ kính lão (viễn thị) và
cận thị. Có nhiều kiểu gọng
nhựa, gọng kền, gọng vàng
rất đẹp và chắc chắn. Có
máy lắp mắt kính và chữa
gọng kính.

Gửi tình hóa giao ngân

đào lập

87, Hàng Gal, Hanoi

Mat đẹp như' xuân

Ngày xuân về mặt muốn tươi đẹp rục-rỡ, nên
sữa diện, da sẽ không bao giờ hư như: nê
bất gió, bất nắng, giấm sần, to da, v. v. ...

ai mô mỹ viện

Nên mua máy uốn tóc: 100p.—200p.—400.— đến
1800p. — Máy điện Rayon Violet: 80p. — 150p.

Máy sấy tóc: 25p. — 350p. — Máy uốn
lông mi: 0p.90 — 12p.00 Máy điện

Máy điện Massage (soa nắn): 9p. —
45p. — 240p. — Máy làm nở vú

(ngực đàn bà)-40p. — 380p. Máy
điện kẹp mũi làm dọc dừa 485p. —
tondeuse điện: 70p. — Douche pul-

AMY

Thần đều, ngực (vú) nở, dáng đi đẹp. Chỉ dùng
điêm-trang giữ gìn các lối lịch sự. Giá sửa từ
MỘT ĐỒNG. Răng đen, trắng. Uốn ruộm tóc.
MY VIEN AMY 28 Hàng Than Hanoi

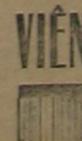
hiệu hot tóc?

vérisateur điện 60p. — Vibro Masseur Standart
18p. — Kẹp uốn tóc thường: 1p.80—

9p.50— Thuốc uốn tóc permanence:
1p.— 2p.— 3p. Purma (fabrication

américaine) làm lông mi dài cong
Nếu mua máy, xin đây cách làm

cẩn thận, chắc chắn. Amy đại-lý
các máy sửa đẹp Pháp — Anh — Mỹ

PHÒNG - TÍCH VÀ PHẠM - PHÒNG
HAY LÀ ĐAU DẠ DẪY

Thuốc hay nổi tiếng khắp Đông Dương
giống nhau rất nhiều xin thật tâm

Khi đầy hơi, khi tức ngực, chán cơm, không Con chim
biết đói, ăn chậm tiêu, bụng vô bình bịch. Khi ăn uống rồi thì hay ợ (ợ
hơi hoặc ợ ch a). Thường khi tức bụng khó chịu, khi đau bụng nổi
hòn, khi đau lưng, đau ran trên vai. Người thường ngao ngán và mỗi
mặt, buồn bã chán ăn, bị lâu năm sắc da vàng, da bụng đầy. Còn nhiều
chứng không kể xiết. Một liên thấy dễ chịu hoặc khỏi ngay. Liều một
bịch uống 1p25. Liều hai bịch uống 0p45.

Vu đình Tân ấn từ Kim tiền năm 1926

Đại lý phát hành toàn tỉnh Hanoi: AN HÀ 13 Hàng Mã (Culvre) Hanoi
Đại lý phát hành khắp Đông Dương: NAM TÂN 100 phố Bonnal, Hải Phòng
Có linh 190 đại lý khắp Hanoi và khắp các tỉnh Trung - Nam - Bắc kỳ - Cao
mên và Lào có treo cái biểu trên.

Ngày Nay

TÒA SOẠN và TRỊ SỰ
30 Grand Bouddha
HANOI
Téléphone 874

Giá báo mỗi số 0p12

Một năm : 4p60
6 tháng : 2p40

Ngoại quốc và các công sở 10p 1 năm
Mandat và thư xin gửi cho :
M. le Directeur de la Revue
Ngày Nay - Hanoi

Điều kinh

Các bà kinh không đều, khi lên
tháng khi xuống tháng, khi hai ba
tháng một lần, có khi hai ba lần
trong một tháng. Sắc huyết tím đen,
hoặc đỏ nhợt. Có bà trước khi
hành kinh thì đau bụng, có bà
hành kinh rồi mới đau bụng, kíp
dùng thuốc **ĐIỀU KINH CHUNG**
NGỌC số 80 (Giá 1p50) là khỏi mà
lại mau có thai nữa.

Các cô kinh không đều, dùng
thuốc **ĐIỀU KINH BỒ HUYẾT** số 21
(Giá 1p00), kinh sẽ thành đúng
tháng, bồ huyết và da dẻ sẽ được
hồng hào, không hay sinh ra những
hệh vật.

Lương Nghi bồ thận

Thận là một cơ quan hệ trọng
cho bộ máy sinh dục của đàn
Thận suy hay sinh ra đ
mờ mắt, ù tai, khi khí xu
quần lưng mỏi gối. Có
suy sinh ra mộng tinh
hoạt tinh, lãnh tinh, v
các bệnh trên, chỉ vì ch
đỏ, hay lúc còn trẻ k
phương cương, thường hay chơi
cách (thủ dâm). Thủ dâm làm hại
cho tinh thần và thận khí, đã làm
hại cho bao nhiêu bạn thanh niên
vì ham sự khoái lạc trong chốn
lát.

Có các bệnh trên, dùng thuốc
L. N. B. T. số 20 (giá 1p00), các bệnh
đều khỏi hết và sẽ được khỏe mạnh
luôn luôn. Rất tốt cho đường sinh
dục.

Vạn năng linh bổ

Các cụ mình gầy sức yếu, hay
thở hổn hển, gân cốt lỏng lẻo, ít ăn
kém ngủ, dùng V. N. L. B. sức khỏe
lại ngay.

Các ngài làm việc mệt mỏi, trí
trí, hay chán nản, mệt mỏi thì
chất, dùng V. N. L. B. thấy dễ chịu
ngay.

Các bà huyết hư, gầy yếu, da dẻ
bạc nhược, phiền muộn trong lòng
bệnh vật luôn luôn. Dùng V.N.L.B.
sẽ được khoan khoái ngay, các bệnh
đều tiêu.

Các cô, các cậu học sinh, tinh
thần quỉn bách, làm việc chóng
quên, hay sợ sệt, sức khỏe không
đều, dùng V.N.L.B. sẽ được khoan
khoái, sức khỏe thêm lên. (Mỗi
hộp giá 1p00).

Lý dị yên hà thủy

Bạn trẻ đã chót đa mang vào
làng thuốc sai, phải mau mau tỉnh
ngộ. Xin hiến các bạn một đ
đụng: L.D.Y.H. để vớt xe cùng lọ.

Thứ thuốc này, chúng tôi đã
nghiên cứu xét nghiệm, đã giúp
được nhiều người chữa hẳn thuốc
phiện. Trong khi uống thuốc vẫn
có thể làm việc như thường, không
sinh tật bệnh, không hại sức khỏe
dù nghiện nặng đến đâu, cũng bỏ
được một cách nhẹ nhàng.

Nhà thuốc

Lê huy Phách

So nhà 19 Phố Gia Long Hanoi

Bệnh tinh

Mắc bệnh lậu, giang mai, ha, cam,
hột xoài, vân vân chỉ nên tìm đến

dức tho đường

131, Route de Hué - HANOI

mà chữa khoán hoặc uống thuốc sẽ
được khỏi chắc chắn. Thuốc không
công phạt, không hại sinh dục.
Nhà thuốc nhận chữa nhiều bệnh
rất linh nghiệm.

Chỉ giùm ai mắc BỆNH LẬU

Bệnh ho lao, ho ra máu, ho khò khặc,
ho có đàm trắng, xanh vàng, môi thối,
bệnh nhơn có khi bị thành nóng lạnh,
mà đã điều trị thuốc Tây, Nam không
đứt, nên uống thuốc gia truyền của cụ
Trịnh Hải Long (nội tổ ông đốc học
Hào). Thuốc đã cứu đặng muôn ngàn
người. Có 2 thứ: thứ 5p. và thứ 3p50.
Ở xa mua thuốc gửi mandat cho ông :

TRINH VAN HAO
Directeur École
Villa N° 110 Rue Vassoigne
TÂN-ĐINH, Saigon

NHÀ THUỐC

88, phố Huế, HANOI
và có đại-lý khắp nơi

HỒNG KHÊ

Op.10 Thoái Nhiệt Tán phát 12 tay, năm phút khỏi cảm sốt, nhức đầu. **Op.15**

Phát Lạnh phát 12 tay, năm phút khỏi sốt rét ngã nước. **Op.20 Phấn Foda** soa

một tí vào nách hết mùi hôi ngay tức khắc. **Op.30 Thuốc Ho Gà** phát 12 tay,

uống khỏi miệng trẻ em rút cơn ho ngay. **Op.20 Thuốc đau Dạ dày** đương

cơn đau uống khỏi hẳn và không đau lại nữa. **Tĩnh ngộ Giới Yên** phát 12

tay, thuốc nước 1p.00, thuốc viên 0p.50 ai cai thuốc phiện cũng bỏ hẳn được, vì

không trộn lẫn chất thuốc phiện. **Bắt đầu** uống thuốc cai bỏ hút ngay, vẫn đi

làm việc như thường. **Thuốc Trường Sinh** ngâm rượu, lớn 1p.00, hộp nhỏ

Op.35 ngâm với một chai rượu uống ngon và bổ huyết, bổ thận, bổ tử, lại trừ được các bệnh đờm, bệnh

tê, thấp, bệnh ngã nước, bệnh vàng da, bệnh phong ứch v. v... **Sâm nhung bách bổ Hồng Khê** 1p.00, các

ông dùng hộp vàng, các bà dùng hộp bạc, uống trong một ngày đã thấy khỏe mạnh, thật là VUA các thứ

thuốc bổ hiện thời. **Tráng dương kiên tính bồ thận** số 47 chai lớn 1p.00, mỗi gói 0p.25 sau khi uống

3 giờ đã thấy cường dương, tinh kiên và đặc, uống nhiều bổ thận, không có hại như dùng những thứ

thuốc « phòng thuật » nhảm nhí. **Thuốc Lậu Hồng**

Khê số 30 (0p.60) khỏi rút nọc lậu. **Thuốc**

Giang mai Hồng Khê số 14 (0p.60) khỏi rút

nọc Giang mai. Thuốc Hồng Khê chữa bệnh tinh có

tiếng, hễ cứ nói đến Hồng Khê là người ta nghĩ

ngay đến thuốc lậu, giang mai.

Nhà thuốc Hồng Khê và đại-lý
Hồng Khê các nơi đều có biểu sách
Gia-dinh Y-dược và sách Hoa
nguyệt cầm nang, ai cũng nên
đọc để phòng thân và trị bệnh.

Tân Sinh Hoạt

CÁCH đây vài năm, sau khi lên cầm quyền được ít lâu, Tướng giới Thạch đã gây dựng nên ở bên Tàu một phong trào « Tân sinh hoạt » để cải cách sự sống của dân Trung Quốc ; người giúp đỡ Tướng đặc lực nhất trong công cuộc ấy lại chính là bà Tống Mỹ Linh, vợ Tướng Phong trào « Tân sinh hoạt » chú trọng cả về phương diện vật chất và tinh thần. Về phương diện vật chất thì cốt nhất là sự sạch sẽ, và ngăn nắp. Ai cũng biết phần đông người Tàu sống một cách luộm thuộm và cầu thả là nhường nào ; họ không có một phương pháp vệ sinh gì, vì cái quan niệm về sự sống của họ, cũng vì khoa học chưa được phổ thông nữa. Về phương diện tinh thần, phong trào « Tân sinh hoạt » khuyến khích người Trung Quốc nên trở lại cái giá trị luân lý xưa, lấy năm điều « nhân, nghĩa, lễ, trí, tín » làm gốc.

Phong trào « Tân Sinh Hoạt » gây được ở bên Tàu đã lâu, mà xem ra kết quả chưa được mấy. Trừ ở Nam Kinh và ở mấy tỉnh thành to lớn, là nơi mà người ta có thể điều tra và giám sát được một cách dễ dàng, cách sống đã có chút thay đổi, còn ở các vùng thôn quê nước Tàu, người dân vẫn sống như cũ, trong tối tăm và bẩn thỉu. Ấy là nói về phương diện vật chất mà thôi, còn về phương diện tinh thần, thì sự thay đổi có hay không, chúng ta không được biết.

Nhưng bây giờ bận về chiến tranh, nên có lẽ phong trào Tân Sinh Hoạt của Tướng giới Thạch phải ngừng lại ở bên Pháp, sau cuộc bại trận đến nay, chính phủ Pétain đang theo đuổi một cuộc cải cách lớn trong nước, cả về vật chất và tinh thần — cũng có thể gọi được là một phong trào « Tân Sinh Hoạt » vậy. Chúng ta chưa có thể biết được ảnh hưởng và hiệu quả của sự cải cách đó ra sao. Chỉ biết rằng ở Âu Châu, trong quãng 10 năm trở lại đây, đã bao nhiêu sự thay đổi trong quan niệm về cách sống, trong lý tưởng của người. Mussolini, sau khi lên cầm quyền, cũng đã đem lại cho các thanh niên Ý một tin tưởng khác trước về quốc gia và nhân phẩm. Rồi đến Hitler, cũng vậy. Đảng áo nâu cũng có những quan niệm riêng, những lý tưởng riêng, và cả một cái « đạo » về cách làm người và cách sống nữa.

Một bên là các nước dân chủ, với sự này nọ cá nhân, một bên là các nước độc tài, trong đó người dân phải hy sinh cho toàn thể, và ở tận cuối về phía đông, chủ nghĩa cách mệnh và cộng sản của hai trăm triệu người Nga ; Âu Châu thật như một bát bột đang lên men, réo sôi những ý tưởng cạnh tranh và trái ngược nhau. Cái gì sẽ ở đây ra, sẽ lập thành sau này ? Không ai có thể đoán trước được.

Cuộc chiến tranh có một kết quả nhanh chóng ngay, là ảnh hưởng rất mạnh mẽ đến tinh thần của người ta, và thay đổi được cả những quan niệm cùng ý tưởng về cách sống. Ở bên Tàu, có lẽ chiến tranh, — ngoài những sự tàn phá khác, tất nhiên — cũng đã gieo rắc vào tinh thần của dân Tàu nhiều mầm giống tư tưởng mới, sẽ nảy nở về sau. Ở bên Nhật, một nước mà chúng ta tưởng cách sống đã rất bền vững, cũng có nhiều thay đổi. Người Nhật biết tìm cách sống thích hợp và hoàn cảnh, nên vừa mới khởi sự sống lên một phong trào « Tân Sinh Hoạt » rất thiết thực. Ngày 17 Aout, các báo ở ta đăng :

Đông-kinh 17 Aout (tin Nhật) — Ở Nhật hiện đang tiến hành cuộc vận động tân sinh-hoạt. Sẽ có sắc-lệnh cấm mọi người uống rượu ban ngày, cấm bán thuốc lá hay xì gà hạng đắt tiền, hạn chế việc đi ghe mua vui, cấm dùng ô-tô vào những việc không cần thiết lắm. Các học trò mà nhà ở cách trường học 2 cây số phải đi bộ, không được đi ô-tô đến trường.

Mãn-châu cũng cố tìm cách ngăn cản việc nhập cảng các thứ hàng xa xỉ
Tân-kinh 17 Aout (tin Nhật)
— Mãn-châu quốc định thực-hành việc kiểm soát rất ngặt sự buôn bán của người ngoại quốc, cấm ngặt không cho nhập cảng các thứ hàng xa xỉ.
Một điều nhận xét : là phong trào Tân Sinh Hoạt này, chính do chính phủ Nhật khởi sự và nhất tâm làm. Như thế thì mọi việc sẽ dễ dàng, và có kết quả chắc chắn.

THIỆN SĨ

Mục « Hanoi 36 phố phường » đề lại số sau.

Các bạn đón xem

LỬA THIÊNG

thuộc về loại sách mỹ thuật của ĐỜI NAY

Xin trả lời chung cho các bạn đặt tiền trước mua hai thứ giấy thượng hạng : các bạn vui lòng chờ trong ít lâu nữa vì sách in hai màu nên không thể nhanh chóng được. Chúng tôi vẫn cố hết sức để khỏi phải phụ lòng mong đợi của các bạn.

CONSULTA GRATUITE

HỎI THUỐC

— Khi ho thì phải làm gì ? hồ quan đõe tờ ?
— Phải há mồm, nghe chưa ? chứ đừng ngậm.

CHUYÊN

Rượu và thuốc phiện

BÀO La Presse Indochinoise trong Nam cho ta biết rằng chính phủ bên Pháp mới ra lệnh trừ khử cái nạn rượu.

Rượu, từ đây, đã thành ra kẻ thù số 1 của dân Pháp. Và ai nấy đều đồng ý. Vì sự tai hại của nạn rượu, về phương diện xã hội cũng như về phương diện chính trị, là một sự hiển nhiên, không còn ai nghi ngờ gì nữa.

Trừ ra, bên phương đông ta, Lý-thái-Bạch và các nhà thi sĩ cần đến hơi men.

Nhưng Lý-thái-Bạch không còn nữa và người ta đồ riệt cho rượu nhiều tội lắm. Tội lớn nhất là làm cho dân số nước Pháp giảm đi trong gần một thế kỷ nay. Không phải là vì người nghiện rượu không có con — có lẽ họ có nhiều con hơn người thường —, nhưng là vì con cái họ đều có bệnh di truyền nên dễ chết non.

Nhân đó, tờ báo kia được tin này vỗ tay tán thưởng.

Và rượu bao giờ cũng đi đôi với thuốc phiện, nên báo ấy cũng góp vài lời về nạn hút thuốc phiện. Nhưng đối với rượu, báo ấy nghiêm ngặt như bà mẹ ghê, thì đối với thuốc phiện, báo ấy lại khoan dung như bà mẹ đẻ. Báo ấy nhắc lại một lời nói của một vị hữu quan ở Cao-mên khuyên người ta so sánh người nghiện rượu với người hút sách. Một bên thì hòa

nhả, hiền lành còn một bên thì hung hăng, mặt đỏ như gấc, chân nam đá chân chiêu, có thể trở nên một con thú dữ và có thể trở nên người cha của một lũ con gây yếu, hay bị động kinh.

Nghĩa là, có lẽ nghiện thuốc phiện còn có lợi hơn nghiện rượu. Có lẽ. Nhưng có lẽ vị hữu quan ấy chưa gặp những người mặt bunn đa chi, môi thâm, mắt lồm, gây gò yếu đuối ít ra như sên, không muốn động đậy.

... Những người ấy đông, đông làm, có thể hợp thành một đội không quân, một đội binh « đi lâu bay » để đi tiên phong trên con đường tiến hóa, đến sự văn minh...

T. VĂN

Lại tự từ

NGUÔI mình có lẽ sắp chiếm được một kỷ lục : kỷ lục tự từ. Riêng một tuần lễ vừa qua, mở các báo xem chỉ thấy hàng tỉ tự từ là nhiều. Ở đây, người kiểm việc không

Đã bán gần hết

GÁNH hàng hoa

của KHAI-HUNG và NHẬT-LINH
(Tái bản)
Giá 0p80
Đời Nay xuất bản

XÀ GẦN

ra nên nguyên sinh; chỗ kia, người có việc hẳn hơi chán đời lấy thất vọng vợ lẽ thất cô chết mà vợ lẽ ngũ cũng không hay; nay, một thiếu nữ hoàn vi bố có những hai, ba vợ nên muốn đồng sống làm nơi về cực lạc; mới, một thiếu phụ buồn cảnh gia đình mượn thuốc phiện với nước hoa để lên thiên đình...

Kể đến Lê-thị-Taất ở tỉnh Thanh. Thị lấy chồng đã bốn năm mà chưa có con. Thị lấy thế làm buồn phiền, có không nghĩ cách nào hơn là đi cầu tự, mong có «cô» nào hay «cậu» nào chân đời làm thần đầu thai làm người chàng. Hôm vừa rồi, hôm sai đi làm ngoài đồng, thị không đi, lại mặc quần áo đẹp để đi lễ. Thấy thế, chồng gái, trách rằng chỉ lo đi lễ chứ không lo làm ăn, rồi chồng bỏ đó ra đồng làm ruộng. Ai ngờ trong lúc chồng vắng nhà, chị

nghĩ mà giận đời, tủi thân, bèn vào trong nhà thất cô tự tử.

Thế là lại thêm một vụ tự tử nữa, mà tự tử vì một cơ ghê ghớm: không được đi lễ! Ngâm cho kỹ, đi lễ, đầu là để cầu tự hay để cầu của, hay chẳng cầu gì cả, là một nếp sống của nhiều dân bà Annamita, vì không đi lễ, thì các bà đồng bà cốt còn làm sao mà sống được, mà các bà đồng bà cốt dù không thể sống, thì các «bà cô», «ông mãnh», các «bà chúa», «ông hoàng», các ông thần lớn thần nhỏ, thần già thần trẻ còn sống làm sao được nữa.

Vì vậy, sự tự tử của Thị-Taất thật là có một nghĩa sâu xa, vì chị đã hy sinh cho các ông thần kia vậy. Chị thực là một người «tử vị đao» đáng thờ kính, và nếu các bà annam khác biết ơn, thì có lẽ đã được lên làm một vị thần rồi kia đây. Và nếu các ông thần già thần trẻ trên kia biết ơn, thì đáng lẽ phải cải tử hoán sinh cho thị mới phải.

Phiền một nỗi các ông đầu có biết ơn chúng nữa, các ông cũng không có thể làm cho chị sống lại được, vì các ông có tài gì đâu! Chỉ có bọn đấng cốt là có tài mà thôi, có cái

— Trò có năm cái kẹo, tôi cho trò năm cái nữa, thế là trò...

— Thế là con... đau bụng.

tài bịa ra các ông để sống một cách phong lưu, nhàn nhả.

T. VĂN

Đại tiên công

BÊN trời Tây hình như Đức đã bắt đầu cuộc đại tiến công sang Anh. Nghe đâu có hàng trăm hàng nghìn phi cơ phóng pháo, chiến đấu của Đức ngày ngày phun đạn và rớt bom xuống các thành phố lớn ở ven bờ bên kia biển Manche và cũng nghe đâu phi cơ khu trục và đại bác cao xạ của Anh hạ được rất nhiều phi cơ bên địch.

Phải nói nghe đâu là vì theo tin mỗi nơi một khác. Cừ tin ở Berlin truyền đi thì sau mỗi trận không chiến, các thành phố Anh bị tàn phá thiệt hại rất nhiều và số phi cơ của Anh bị hạ đi ra cũng tới một hai trăm chiếc đối với độ 14 hay 20 chiếc của Đức không thấy trở về nơi căn cứ. Trái lại cứ tin ở London phát ra thì sự thiệt hại về bom rất ít. Còn số phi cơ bị hạ của đối bên thì chỉ việc quay ngược cái bảng thống kê của Đức lại là đúng lắm rồi.

Nghĩa là bên nào cũng nói mình thắng, khó lòng mà biết nên tin bên nào.

K. H.

KIỂM DUYỆT BỎ MỘT BÀI

THƠ TRÀO PHÙNG

SƯ BÀ Ở CŨ

(Theo tin báo hàng ngày)

Chùa Yên-lạc phủ Khoái-châu,
(Tên sao khéo đặt nên câu hữu tình!)

Có bà sư trẻ xinh xinh,
Tuổi chừng ba chục xuân xanh đang vừa...
Về người bầu bĩnh dễ ưa,
Nôn nà tay ngọc, mơn mơi má hồng.
Tuy duyên lộ về mạn nông,
Sư bà vẫn muốn hết lòng chân tu.
Nhưng rồi một sáng mùa thu,
Người ta thấy vỹ ni cô sượng sùng,
Bụng đeo cái trống cà rùng,
Đến nhà thương để tìm phòng khai hoa.
Các ngài Bồ-tát, Thích-ca,
Độ trì phủ hộ sư bà trẻ son,
Đề ra một cậu sư con,
A di đà phạt! Mẹ tròn con vuông!
Đề xong, từ giã nhà thương,
Gửi con nhà nước, lên đường... lại tu.
Giấc lòng tu... hủ... tu... mu.
Tại miền Khoái-lạc, cảnh chùa yên vui.
Phật thương, rồi cứ quen vui,
Sẽ năm một, ba năm đôi sòn sòn.
Sinh năm để bầy sư con,
Càng ngày quả phúc càng tròn hơn xưa.
Ngâm ngày mong tám tháng tư,
Bụt còn đề, nữa là sư, ngưng gi...!

TÚ MỞ

— Có phải những thằng có vợ sống lâu hơn những thằng không vợ, phải không?
— Truyện! thời giờ của thằng có vợ thì dài mà lại.

Truyện tình duyên của MỘT CON CHIM SÈ

Truyện ngắn của nhà văn Mỹ ERNEST THOMPSON SETON
bản dịch của THẾ-LƯ'

I

TIẾNG KÊU riu rít, tiếng kêu chiêm chiếp... Nghe ròn rã làm sao! Những đám cành, lông hồng kia làm sao mà đầy dựa hẳn lên thế?... Một bọn sáu con chim sè đang xúm lại giằng co nhau và kêu léo léo mãi trong cái suối ở con đường Thứ Năm (1). Sau cùng, khi chúng rạn cả ra một hồi, người ta mới trông được thấy cái duyên cớ gây ra cuộc rối rên đó: ấy là một con chim sè cái bé nhỏ; nó đang chống cự kịch liệt và đang nổi giận phản kháng cuộc tấn công của những cậu cầu hôn khi quá số sàng. Ý chừng các cậu đã ngộ lời tán tỉnh, nhưng lối tán tỉnh của các cậu khi mạnh mẽ quá, đến nỗi người ta tưởng chừng các cậu hành hạ người yêu. Tội nghiệp con bé! nó bị các cậu nào đút lông, nào chọc ghẹo, nào làm tình làm tội đủ đường, thực là quá quát lắm! Song xem ra họ cũng chẳng ám gì cho nó bị đau đớn quá! Mặc dầu! Nó cứ kháng cự lại một cách mãnh liệt và không hề có nương nhẹ bọn ghẹo gái ấy một chút nào: nếu có thể tàn sát cả bọn, chắc hẳn nó sẽ không từ.

Quả thực bọn kia muốn ve vãn nó, điều ấy thực rõ ràng, nhưng cũng rõ ràng rằng nó không ưng một anh nào trong bọn ấy hết. Và khi đã cắt nghĩa cho bọn kia hiểu ý bằng thứ lời nói nhọn như đầu mỏ của mình rồi, nó thừa cái lúc loãn vạy bị tấn mạn ra đến bề để bay vụt lên tận cái mái hiên gần nhất. Lúc nó bay lên, người ta trông thấy phía dưới một bên cánh của nó một túm lông tơ trắng. Túm lông ấy, (đó là một vẻ mỹ miều quan trọng của nó ả cũng nên) túm lông ấy khiến cho người ta nhận được nó dễ lắm.

Nhưng ta hãy tạm để nó đấy và để ý đến « nhân vật » quan trọng sau này.

II

Một con chim sè rất bảnh trai trong bộ cánh choáng lộn vì cái ca vát đen và những chấm trắng ở trên cổ, đang chăm chú làm tổ ở trên một cái sáo dài. Thực là một con chim kỳ dị. Nó chỉ ưng làm tổ bằng những cái que nó tha về từ chỗ vườn hoa Đoàn Viên; và buổi sáng, lúc ấy còn sớm lắm, nó thỉnh thoảng lại ngừng công việc

lại để hít lên một hồi những tiếng vừa mạnh vừa êm rất giống với tiếng hót của một con vàng yến.

Một con chim sè làm tổ một mình không phải là chuyện hiếm. Nhưng con chim này thực khác thường. Được một tuần lễ xem chừng tổ đã làm xong, vì cái thứ ở trên đầu sáo đã thấy nhét đầy những que nó đi mượn ở những cây cao trong vườn của thành phố. Bây giờ nó đã có sẵn thì giờ hơn để hót, nó hót và làm cho xóm láng của chim phải lấy làm lạ vì cái điệu hót kéo dài khác hẳn những tiếng lách chách của loài chim sè. Có lẽ lịch sử sẽ coi điều đó là một điều huyền bí không giảng giải được, nếu không có một người vừa mở hiệu cắt tóc vừa làm nghề bán chim kờ cho chúng tôi biết về đoạn đời niên thiếu của nó.

Người ấy bảo rằng ngày trước chính tay hắn đã đẻ một quả trứng chim sè trong cái tổ bằng xây của chim vàng yến. Đến kỳ trứng nở, con chim sè ra đời và từ đấy được bố mẹ nuôi của nó chăm bẵm. Vàng yến là giống chim hót hay không như đứa con nuôi của chúng chỉ được cái ngực khỏe mạnh để kêu to. Song nhờ có công dạy dỗ khéo nên cũng uốn nắn được đứa bé; chẳng mấy nỗi con chim sè nhỏ có thể lấy sự kiên tâm học tập mà đền bù được đôi chút cho sự thiếu kém thiên tài. Có sức khỏe, lại có tính thích sinh sự cũng như thích khoe khiêu nhạc công, cái anh chàng cục súc là con chim sè ranh kia chẳng

bao lâu thành ra một đứa lùn bao làm cho cả bấy trẻ vàng yến phải khiếp sợ. Khi nào không có cách tổ cho một con vàng yến hót giỏi cái tài âm nhạc của mình được, nó liền dùng một lối cương quyết để bắt con kia phải nín tiếng: là mở cho một trận nện thân. Mỗi lần đắc thắng (theo lối đó, tiếng hót của con chim sè lại hùng dũng lên một bậc riêng. Người chủ hiệu thợ cao thấy vậy liền sấm một con vàng yến giữ nhồi bông và để cho anh chàng tha hồ rọt cần thận mỗi khi người ấy muốn khoe với ông khách hàng nào cái khúc ca chiến thắng của con chim sè. Nó bắt nạt được hết thấy những chim ở chung với nó, và sau cùng khi người ta bắt nó ở riêng một chỗ thì không còn gì làm cho nó tức giận hơn là nghe thấy một con vàng yến véo von hót ở gần mà nó đã không thể hót được hay hơn lại cũng không thể bắt im được. Gặp những lúc ấy thì nó quên hẳn khúc hát đã học và cái thiên tính chim sè của nó lại biểu lộ ra ở những tiếng lách chách om lên: những tiếng kêu át cả được sự âm ỹ ở ngoài đường phố.

Về sau, khi cái phần lông đen ở ngực đã mọc, thì Landy (tên người ta đặt cho nó) thành một của lạ mắt nhất trong cửa hàng người thợ cao. Nhưng một hôm, tầm vác giữ lông chim đuối sức gầy, bao nhiêu lông đều lẫn cả xuống đất và thừa lúc hỗn loạn, nhiều con bay thcat được ra ngoài. Landy là một con trong những chim vượt ngục ấy. Bọn vàng yến thì hoặc tự ý trở vào lồng, hoặc để cho người ta tra tóm được. Nhưng Landy nhảy vọt qua một cái cửa sổ mở, reo lên mấy tiếng vui vẻ và hót lên một khúc ngạo nghễ để đáp lại những tiếng sáo miệng người ta huýt để dụ nó trở về. Rồi, ở ngoài cái lồng sắt bắt của người, nó bắt đầu đi thám hiểm cái cảnh hiu quạnh vắng vừng và tro tro bao vây quanh mình nó. Nó rất sẵn lòng nhận lấy cuộc đời tự do mới, và sau đó một tuần lễ, nó đã gần biến thành mọi rợ chẳng khác chi

bất cứ con chim nào cũng giống với nó: cũng lại là con chim sè nhỏ trên đường phố cũng lách chách nhẩy trong rãnh nước cũng với các bạn đồng loại, bị đánh thì đánh trả, và khiến cho hết thấy nghe tiếng nó phải lấy làm lạ khi đột nhiên nó cất giọng hót hay như chim vàng yến, hót bằng tất cả sự hăng hái của một con chim sè chính tông.

III

Thế là từ đó Landy chọn cái chỗ sân trên đầu sáo để làm tổ. Và không ai phải lấy làm lạ tại sao nó lại ưa dùng những que thẳng làm vật liệu cất công. Ở đời nó chỉ biết có độc một thứ tổ bằng que xây thôi, vậy thì một cái tổ không, then với tên, theo ý nghĩ của nó, phải là cái tổ làm bằng que tương tự như thế.

Mấy hôm sau, Landy ở đầu về đất theo một cô bạn. Có lẽ tôi sẽ quên hẳn cái cuộc ầu đã ở rãnh nước dạo nào, vì những việc như thế xảy ra thường lắm, nếu tôi không nhận ra rằng có bạn trăm năm của Landy chính là cái chị chim sè nhỏ có đôi cánh lốt thêm lông trắng.

Bidy — từ nay ta cứ gọi sẽ cái như thế — Bidy xem chừng đã ưng thuận Landy; nhưng chị chàng vẫn còn giữ một thái độ lơ lửng vô tình và lạng anh chàng những nhát mỏ « giờ hôn » mỗi khi anh chàng sấn đến gần gũi quá. Landy rùm gò người lại, cánh buồng trẻ xuống và đuôi cất ngồng lên, miệng thì riu rít những tiếng the the, đứng với cử chỉ phải phép của một anh chim sè nặng lòng yêu; nhưng thỉnh thoảng anh chàng tạm ngắt cái trò kia để phỏ diễn những ngón tài tình theo kiểu vàng yến.

Dần dà (có lẽ cũng nhờ ở sự xuất lộ cái thiên tài phi thường đó) Landy thăng nổi được cả mọi cách cư tuyệt của Bidy và nổi gót giai nhân đến tận cái tổ mà anh chàng đã trang hoàng sẵn.

Đến nơi, Landy vào trước, nó tiến lên để chỉ lối cho Bidy, và lần sấn nhảy quanh mình chị chàng.
(Xem tiếp trang 16)

(1) Bên Mỹ phố 11 chỉ có tên: thường chỉ gọi theo số phố tự.

LỜI KHUYẾN BẢO NHỮNG NGƯỜI MỚI VIẾT VĂN⁽¹⁾

Công việc làm văn (Tiếp theo)

Luyện tập

CÁCH luyện tập phải khác với môn thể thao mình theo, và phải rộng hơn; làm thể nào cho toàn thân mình đều được hưởng ích lợi sự luyện tập ấy; chỉ nhờ có những sự luyện tập về toàn thể mà sự luyện tập riêng một thứ sẽ trở nên hoàn toàn.

Công việc làm văn lại là một sự luyện tập riêng biệt hơn hết mọi sự luyện tập khác, vậy thì sao ta cứ phải ngày nào cũng cố gắng đạt được tới sự thành công khó khăn rực rỡ nhất của ta? Bởi vậy muốn thành công hiệu một công trình tốt đẹp, điều mà ta phải chuyên chú để hết tâm lực vào không phải là công trình ấy, nhưng chính là mình ta. Dầu sao, đó cũng là phương sách chắc chắn nhất. Vì nếu linh cở những tác phẩm của ta không được hay được đẹp hẳn, hoặc không được người ta hoan nghênh trong lúc sinh thời của ta, thì ta vẫn còn có thể làm cho ta hay ta giỏi lên được.

Trong việc luyện tập văn chương này, cả cuộc đời thường đều có thể giúp ích vào được: tất cả mọi sự đều chỉ do ở cái chí muốn học biết của mình. Không phải là học biết như lối theo sách. Phải bỏ những phương pháp cũ hủ đi! Nhưng ý quyết định ấy khiến mình phải theo hai bước khác nhau nó là hai lĩnh cách của nhà văn: vừa là nhà tư tưởng vừa là nhà nghệ sĩ. Theo cách nhà tư tưởng, ta phải đem mỗi kinh nghiệm mới mà liên lạc với toàn thể ý tưởng của ta; theo tư cách nhà nghệ sĩ, ta phải cố công diễn

(1) Xem Ngày Nay từ số 216.

Đã có bán

LẠNH LÒNG

(tái bản)

của NHẤT - LINH

Giá 0p.50

là thể nào cho mọi sự, mọi vật trở nên đặc biệt, độc nhất và vĩnh viễn.

Dịch văn

Trong những việc giúp ta trong công cuộc luyện tập văn chương thường thường người ta chỉ kể đến sự đọc sách, nó chỉ là công việc dễ làm nhất và một việc của tinh thần. Sự dịch văn là một sự ích lợi khác hẳn.

Phần nhiều những «ngon bửa» rõ ràng, mềm mại, thanh lịch ở thể kỹ vừa qua đã dịch nhiều lắm. Không phải ai cũng dịch, chẳng hạn như nhà đại văn hào Stendhal, để cứ tự tiện mang cái văn dịch vào làm văn mình; nhưng dịch để mà luyện tập. Prosper Mérimée (2) học tiếng Nga chỉ cốt để dịch văn Nga ra tiếng Pháp. Sainte-Beuve (3) dịch luyện văn các đại-gia cổ điển (La tinh và Hi-lạp). Nhà đại văn hào Đức, Goethe, cũng dịch rất nhiều; tất cả văn gia cổ điển (là những tri thức khuôn mẫu cho văn học thế giới ngày nay) cũng đều dịch rất nhiều. Nhưng công việc tầm thường nhất, biết dùng cho hợp với công dụng của chúng, cũng có thể khiến cho một tri thức mở mang thêm.

Trước kia có những nơi khách thỉnh vô chừng tạo nhã và rất khe khắt về văn thơ, trong đó văn gia của văn phải cũ hội hợp để biểu diễn tài trí mình; người ta vẫn ước ao có những nơi ấy, coi đó như nơi để luyện tập công phu. Người ta lại muốn học tập được sự mềm mại, sự biết rộng mà nhà văn Goethe đã có được vì phải bán đến trăm nghìn vấn đề khác nhau trong lúc đàm luận với Eckermann. (4) Nhưng một nhà văn sĩ viết báo đáng thương ngay nay, làm việc vất vả tưởng chừng đến kiệt quệ, nếu có ý muốn thì sẽ

(2) Nhà tiểu thuyết có lối văn khúc triết và rất mạnh mẽ. Ông là tác giả cuốn tiểu thuyết có giá trị Carmen mà chúng tôi sẽ dịch để giới thiệu với bạn đọc N. N.

(3) Nhà văn phê bình có tiếng và có ảnh hưởng lớn ở thế kỷ trước.

(4) Les entretiens de Goethe avec Eckermann là một tập chép lại những cuộc đàm luận của nhà đại văn hào Đức với một ban văn đồng thời: Trong tập này toàn những lời ứng khẩu của Goethe bàn về các vấn đề: triết học, văn chương, mỹ thuật, tôn giáo, tình ái... một đại quan về sự hiểu biết của loài người.

NHỮNG NGÀY NGHỈ HỌC

Những ngày nghỉ học tôi hay tới
Đón chuyến tàu đi, đến những ga.
Tôi đứng bơ vơ xem tiễn biệt;
Lòng buồn đau xót nỗi chia xa.

Tôi thấy tôi thương những chiếc tàu
Ngăn dời không đủ sức đi mau;
Có chí vương viu trong hơi máy,
Mấy chiếc toa đầy nặng khổ đau.

Bánh nghiêng lảo đảo quá nặng nề;
Khói phi như nghẹn nỗi đau tê;
Lâu lâu còi rúc nghe rền rĩ;
Lòng của người đi ráo kể về.

Kẻ về không nói bước vương vương...
Thương nhớ lâu xa mấy dặm đường.
Léo đéo tôi về theo bước họ,
Tâm hồn ngỡ ngẩn nhớ muôn phương.

TẾ-HANH

TRAO ĐỔI

Tôi dư một ít lời thơ,
Tôi dư thương sớm, sẵn ngỡ ngẩn chiều;
Chất chẹn xa lạ, vô liêu;
Trần đầy trắng gió, rất nhiều mùa thu....

Nhưng tôi nghèo lắm: than ôi
Đó đây lẻ chiếc, trọn đời bơ vơ!
Tủi thân chỉ gặp hững hờ;
Lòng đơn lạnh lẽo nay chờ mai trông.

Bạn ơi! đây của, đây lòng
Xin đem tặng bạn! — tặng không đủ rồi.
Có chăng mong mỗi đôi hồi
Bạn cười tôi với, ngó tôi ít lần.

TẾ-HANH

tim thấy trong việc dịch kia cách rèn luyện và sự lập khổ cũng giống in như cách học tập của ngày xưa.

LỜI NGƯỜI DỊCH

Dịch văn là một việc rất cần ích trong nước ta ngày nay. Cuốn sách dịch tức là thứ cửa sổ cho ta nhìn ra ngoài, nơi xa xôi có những cảnh và những tình mới lạ. Chúng tôi sẽ bàn nhiều về vấn đề này. Hiện nay việc dịch văn ngoại quốc đã bắt đầu được người ta coi

bằng con mắt quý trọng xứng đáng với giá trị của nó, và đã có một vài ngọn bút đứng đắn làm việc một cách cũng nhiệt thành và thận trọng ngang với việc sáng tạo của mình, chúng tôi tưởng nên xem xét đến các ý kiến của những người đã có kinh nghiệm hơn ta. Chúng tôi sẽ dịch đăng trong những kỳ sau những bài khảo cứu, hoặc bàn luận về sự dịch văn, để mong giúp ích cho các bạn để tâm đến việc này.

T. L. lược dịch

VOI! CHÓ!

Kể lên Voi! Người xuống Chó!
 người lấy vợ để làm đi và
 một người lấy đi làm vợ
 Bao nhiêu sự kỳ lạ nữa trong

Danh Vọng

(tác phẩm của Nguyễn Tố)

Sách IN TRONG LOẠI « ĐEP »

hơn 100 trang 0p40 cước bảo đảm 0.16

Là người sành đọc chuyện.

chớ quên:

GIÓ NÚI

(của Nguyễn ngọc Cầm)

thiên tình sự tâm lý hơn hết ở đời người
 trên 100 trang: giá 0p40 cước 0p16

ĐẾN THÌ

(của Nguyễn văn Phúc)

tả rõ những cách YÊU của con gái con trai
 nên biết cho đỡ khổ vì yêu
 In đẹp gần 100 trang: 0p38 cước 0p16

MỘT ĐỜI TÌNH

của Trinh Thục

In đẹp: 0p25 cước bảo đảm 0p14

Mua sách lễ bằng tem. Thư, mandat đ:

M. le Directeur de

F'ASIATIC IMPRIMERIE

17 Rue Emile Nolly HANOI

(cạnh kho lục lệ Hàng Bún)

HO LAO

cảm tạ!

Phù chung le 1er Juillet 1940

A. Monsieur LÊ XUÂN KHÔI

Directeur BAI-Á Y-VIỆN

14 ter, phố Hàng Than Hanoi

...cháu đã khỏi ho, hết đờm, và chỉ huyết.
 Đi chiếu điện lại, thử kỹ. quan đốc đã nhận
 là: « hết trùng Lao »!.. Bệnh cháu, chúng
 tôi đã tưởng gần vào cái cảnh: của hết
 người chết, thì gặp được ngài cứu sống...
 công ngài thật như trời bẻ... Vậy xin có lời
 ra cảm tạ ngài... ĐỖ VĂN PHA

Cựu lý-trưởng, Phù-chung, Hoài-Dức Hả-dông

Tourane, le 18 Juillet 1940

... Lúc sanh nở, nhà tôi cũng vì chứng
 ho ấy mà tí nữa thiệt mạng, sau cứ uống
 thuốc hoai, dù các mặt, vẫn khá dần,
 nhưng cũng vô hiệu. Cho đến khi dùng
 thuốc của ngài, lúc ấy mới bớt, và khỏi
 hẳn... NGUYỄN VĂN HÓA

Secrétaire-comptable, Service de la Voie
 Tourane.

LỜI NHÀ THUỐC.— Những thư cảm tạ
 như thế từ xưa tới nay, cũng đủ để các
 ngài tin cậy. Vậy ai có bệnh kịp dùng: Cao
 Ho Lao, thứ lớn 10p00 nhỏ 5p50; Ngất trừ
 Lao thứ lớn 5p00 nhỏ 3p00. Ở xa gửi lãnh
 hóa giao ngân. Đại lý: MẠI-LINH Hải-phong
 Cần nhiều nơi nữa, khắp Đông-Pháp. Thư
 hỏi, đính timbre trả lời.

Lời giao cần kíp: Gần đây nhiều kẻ thấy
 thuốc Ho Lao Đại-Á danh vang từ xứ họ
 cũng chế Cao Ho Lao để bán, hàng kém
 loại, và lừa dối đồng bào. Vậy các ngài nên
 phân kỹ: thực, giả, kẻ lừa!

Thư, Mandat, xin đ: cho:

M. Lê xuân Khôi

III

SẦM xong đủ các thứ,
 bà bà ngồi đợi. . . .

Mà các ông vừa phải
 tức cười vừa phải tức mình.

Dầu sao, các ông cũng ái ngại
 thương hại các bà: các bà cứ mỗi
 ngày một gậy xộm mãi đi, kể cả
 bà tham Thiện là một bà xưa nay
 vẫn dầy dả béo tốt. Bà Thi là
 người đáng thương nhất: bụng
 bà càng phồng lên bao nhiêu —
 bà có chửa — thì mặt bà càng
 quắt đi, má bà càng hộp lại bấy
 nhiêu. Người bà như thấp thêm
 xuống, tuy bà đã lùn lắm rồi. Trái
 ngược với bà, chỉ vì cái ngực một
 ngày một lép và đôi cánh tay một
 ngày một gầy hơn trước mà bà
 giáo Liêm như cứ cao thêm mãi
 lên, tuy chông bà đã nhờ một
 ông khản họ tiêm cho bà đủ thứ
 thu ốc bở.

Các bà sợ đi đến nỗi thân thể
 tiêu tụy như hế, dung nhan hốc
 hác như thê, một phần là vì các
 bà lo sợ không đâu, điều đó đã cố
 nhiên, nhưng nhất là vì các bà đi
 nhiều quá. Xưa nay các bà không
 mấy lúc rời xa nhà trừ những khi
 đi mua họ, và mỗi tháng một hai
 buổi bị chông lối đi xem chiếu
 bóng. Còn chỉ ngày ngày ăn xong
 lại ngồi thêu, đan hoặc nằm đọc
 báo, đọc tiểu thuyết.

Song những người khổ sở nhất
 lại vẫn là các ông chông, khổ sở
 vì sống bên một người đàn bà
 hầu như đã mất hết lương tri.
 Trước các ông còn hết sức khuyến
 giải vợ. Sau các ông dề mặc.

Một hôm chẳng hiểu nghĩ sao,
 ông tham Thiện đặt giấy mời hai
 bạn đến nhà, nói lại ngay vì có
 việc cần. Hai ông kia cũng đồng
 một ý nghĩ và sắp sửa đặt giấy
 mời bạn đến nhà mình thì nhận
 được giấy bạn, vì thế các ông
 hấp tấp đi ngay và đến nơi cùng
 một lúc:

— Cái gì thế, anh?

Hai ông cùng vội hỏi. Ông tham
 buồn rầu đáp:

— Chúng ta nên cho gia quyến
 rời Hanoi.

Ông đốc biểu đồng tình ngay:

— Tôi cũng toan bàn với hai
 anh điều ấy (Ba người có họ xa
 nên không kể vai vế với nhau,
 cùng gọi nhau bằng anh như bà
 bạn thân vậy).

Ông giáo thì vui mừng ra mặt:

— Phải, phải làm thế mới ổn
 được.

Ồn chỉ có nghĩa là yên ổn cho

NGHỈ MÁT

Truyện vui của Khái-Hung

(Tiếp theo)

ông. Đã đến thời kỳ ông không
 thể kham được vợ ông nữa. Kể
 thì ba người gẫu một ý nghĩ
 giống nhau, mà họ đều khéo giữ
 kín trong lòng.

trên bằng khai các thứ phải đem
 theo có nào giấy thép gai, nào
 búa, nào danh, nào thang giấy,
 nào ốt, hạt tiêu, nào súng bắn
 chim.

Bản chương trình phòng thủ
 mà các ông phác ra thực đã đầy
 đủ. Đại khái như thế này:

Thuê một căn nhà ở phố Hà-
 đông, một căn nhà có gác, và
 chung quanh có vườn. Sẽ trang
 giấy thép gai ở các cửa sổ và
 trên tường. Những chai nước ốt
 và hạt tiêu phải sẵn sàng để ném
 vào mặt quân gian phi. Hễ hơi
 động là hét thầy đàn bà trẻ con
 trèo lên gác, và nếu có thể sẽ
 dùng thang giấy leo lên trần hay
 sân thượng để được khỏi vương
 chân bọn đàn ông trong sự
 chống cự với trộm cướp.

Cái chương trình đầy đủ vừa
 thảo xong thì ba ông lại đổi ý
 kiến và không hiểu sao bỗng quá
 quyết đưa gia quyến vào Sầm-
 son.

Các ông lý luận như thế này:
 Sầm-son là một thành phố nghỉ
 mát từ xưa tới nay bao giờ cũng
 bình tĩnh, dân gian lại thuần
 thực và sung túc với cái nghề
 đánh cá của họ; họ chả cần phải
 nghĩ đến đi cướp bóc của ai để
 sống. Cứ lời một ông phú thương
 có nhà nghỉ mát trong ấy mà ông
 Thi đã đến hỏi thăm về tình
 hình Sầm-son thì ở đó chưa
 từng xảy ra một vụ trộm nhỏ

màu, và đêm đêm không mấy ai nghĩ đến phòng bị, tha hồ mở toang hết các cửa ra mà ngủ suốt sáng.

Các ông đã hoàn toàn vững tâm rồi mới báo cho các bà biết ý muốn của mình. Các bà sung sướng, bằng lòng ngay: nhân dịp này sẽ được đi nghỉ mát thì còn gì hơn!

Thế rồi, nhờ về sự đồng lòng và chí quả quyết của các ông chồng, ba gia đình vào được Săm-son. Nghe đâu, một ông, ông tham Thiện, vì bà vợ không chịu nghe lời đã liều đập vỡ tan một cái lọ xư cô và phăng phăng mở tủ bát đĩa quý định phá phách nữa, khiến bà kia tức của kinh hoảng xin phục tùng ngay.

IV

Mới hơn sáu giờ sáng ba gia đình đã tề tựu tới ga, trước sau chỉ cách nhau có độ mười phút. Thế mà gia đình ông giáo Liêm tới cuối cùng cũng bị bà đốc Thi ki kéo cho mấy câu:

— Gớm thực ông bà! Sao mãi bây giờ mới ra. Lâm chúng tôi chờ sốt cả ruột. Ấy là ông giáo đã đảm nhận cái trọng trách làm cột trụ cho tất cả chúng tôi đây.

Sự thực, ông đốc và ông tham vì bận việc phải ở lại Hà-nội nên đã nhờ ông giáo trông nom giúp vợ con. Ba gia đình ở chung một nơi thì việc ấy cũng dễ dàng. Ông tham Thiện hứa sẽ vào ngay sau khi nhận được giấy phép nghỉ, điều mà ông không mong mới chút nào. Còn ông Thi, đốc học một trường tư thực, thì ý chừng còn tiếc những lớp nghỉ hè nên tuy nói vài hôm nữa sẽ vào mà kỳ thực đã định trước không bao giờ vào.

Ông giáo bắt tay ông đốc và ông tham, rồi rút đồng hồ xem:

— Ô! mới sáu giờ hai mươi mà chị đã cuống cuống lên. Còn những bốn mươi phút nữa.

Bà đốc vẫn không dụ giọng: — Nhưng còn phải lấy vé với cầu đồ đạc chứ.

Ông giáo mỉm cười: — Cũng còn sớm chán!

Quả thực, còn sớm lắm khi ông giáo len lỏi qua mấy vòng người vào lấy được hăm một cái vé hạng tư Hanoi — Săm-son, vừa về người lớn vừa trẻ con đem ra. Nhưng sớm là sớm đối với giờ xe chạy mà thôi, chứ đối với giờ lên xe thì có khi trễ. Vì các toa hầu đã chật ních. Kể ồm người xách, người khiêng nào va-ly, nào gói, nào hộp, nào hòm, bọn ba gia đình phải kéo nhau đi ngược lên tới một toa gần giáp đầu máy mới chiếm được gần

một chục chỗ ngồi. Thực là một sự may mắn không ngờ, vì cửa phòng phát vé hạng tư vẫn còn đều đều tuôn mãi hành khách ra.

Tuy may mắn thế, bà đốc cũng không quên trách ông giáo một câu:

— Anh còn nói sớm nữa thôi?

Một thói quen không sao bỏ được: ba người đàn ông đều gọi nhau bằng anh và gọi vợ nhau bằng chị, còn ba người đàn bà tuy cũng kêu chồng nhau bằng anh, nhưng riêng đối với nhau thì vẫn giữ cái lối xưng hô bằng bà. Các ông chồng khuyến bảo thế nào cũng mặc. Hình như sự lãnh đạm đã ăn sâu vào tâm hồn họ, khiến họ thấy cái lối xưng hô quá thân mật kia không thành thực và trở nên miễn cưỡng.

cũng lũ con nhỏ đều có chỗ. Nga và Nguyệt, con gái bà tham, ngồi xuống mặt hòm. Còn Tý và Đòng con trai lớn ông đốc và ông giáo cùng bọn đây tớ đều phải đứng cả.

Bà tham luôn luôn giục chồng và Thi:

— Thôi, hai anh xuống thôi, kéo tàu sắp chạy rồi!

Ông đốc rút đồng hồ xem:

— Còn những hơn mười phút, đã lo gì!

Lúc ấy một người xách va-ly bước lên toa:

— Kia anh Thi, anh Thiện! Đi đâu đây?

— Anh Lộc! Chúng tôi ra tiễn gia quyến vào Săm-son.

Lộc đi vào trong toa và nhìn thấy ba người đàn bà.

— Chào các chị! Các chị đi

— Anh đi đâu?

— Tôi đi Nam có tí việc, mai lại lên ngay.

Bà bà cùng có vẻ kinh ngạc nhìn Lộc, cho đó là một người liều lĩnh quá. Bà tham chưa kịp hỏi một câu nữa, thì Lộc đã bị jầy sẩy ngã chúi về phía trước.

Một người vừa lên xe, hai tay xách hai va-ly nặng, và xông xộc sấn tới như đi trong đám không người. Một chị bán hàng rong quay lại mắng:

— Mù à? Suýt đổ thùng hàng của người ta!

Người kia đặt mạnh va-ly xuống, sừng sộ quay lại:

— Mày bảo ai mù?

— Không mù mà lại ấy bừa người ta đi.

— Vì người ta vội. Mày muốn gì?

Rồi văng tục ra khiến chị hàng quả cũng văng tục lại. Người đàn ông giơ tay toan đánh thì một người đàn bà đi theo sau vội can thiệp, vèn câu chuyện lối thời đàn xếp ùn thóa ngay. Người ấy cũng đi với ba thiếu nữ nhanh nhẹn, xinh tươi, và hai cậu bé cười đùa luôn miệng. Người đàn ông hai lượt nữa xuống xách lên toa thêm bốn cái va-ly lớn và nặng rồi xếp tất cả thành hai chồng. Bà giáo Liêm vui miệng nói trống không: «Ra tàu muộn quá hết cả chỗ rồi!» Người đàn bà biết rằng bà kia không nói với mình, nhưng cũng mau mắn trả lời:

— Không ạ, chúng tôi ra sớm lắm đây ạ. Nhưng chúng tôi lên người ta

không bảo ngay, mãi bây giờ mới bảo, thành thử đã ngồi yên chỗ lại phải xuống sang toa khác, phiền quá.

Rồi người ấy cười nói tiếp:

— Vì thế nhà tôi câu bản, lúc này suýt nữa thì đi tắt người hàng quả. Rõ nóng một cách vô lý quá!

Thế là hai bọn làm quen với nhau, hỏi nhau đi đâu, và khi biết cùng vào Săm-son thì vui vẻ, vô vạ.

(Còn nữa) **Khái-Hưng**

ngượng ngập, hay hơn thế, xoay thành chế nhạo, hài hước nữa.

Ba người đàn ông giúp sáu người đây tớ vừa trai vừa gái chuyên lên xe những hành lý mà họ đàn dài ra ở lối đi giữa toa. Ba người đàn bà và ông giáo

ngủi má? Kia, cả anh Liêm nữa.

Hai người bắt tay nhau, Liêm

đáp:

— Phải, chúng tôi đi nghỉ mát.

— Đòng quá, phải không? Bọn

họ đi lánh nạn cả đấy mà!

Liêm, hơi ngượng hơi:

Đã bán gần hết

GÁNH
hàng hoa

của
KHÁI-HƯNG và NHẬT-LINH
(Tái bản)

Giá **Op60**
Đời Nay xuất bản

Sắp có bán
gia **Op50**

VỠ' LÒNG

của đồ đức thu

ĐỜI NAY XUẤT BẢN

LU'OM LÁT

Lỗi cạnh tranh của nhà báo

CÁCH đây độ năm mươi năm, tờ báo *Herald* (Mỹ) đã dùng một mưu mẹo tài tình để giữ độc quyền đường giấy thép trong cuộc du lịch của Hoàng tử de Galles ở thác Niagara.

Hoàng tử hôm ấy đến chậm. Ông House, phóng viên của báo *Herald* không muốn nhường chỗ ở sở giấy thép cho các bạn đồng nghiệp khác, bèn đánh giấy thép về cho ông chủ nhiệm:

— Tôi đương dùng đường giấy thép, nhưng làm thế nào mà giữ được từ giờ đến lúc Hoàng tử đến?

Chủ nhiệm Bennet trả lời:

— Đánh cả quyền *La Genèse* đi!

Nhà phóng viên bèn trả 700 dollars, cầm quyền Thành kinh và đánh giấy thép đoạn *La Genèse*.

Hoàng tử vẫn chưa đến, mà quyền *La Genèse* thì đánh hết rồi.

House lại đánh giấy thép hồi chủ nhiệm:

— Làm thế nào bây giờ?

— Đánh cả đoạn *Révelations* ở sau đi.

House lại bắt đầu đánh *Apocalypse*, nhưng Hoàng tử vừa đến, và nhà phóng viên bấy giờ có thể đánh về tòa báo bài tường thuật cuộc đón tiếp: tờ *Herald* như vậy đáng tin nhanh chóng hơn hết cả các báo khác.

Trong tiểu thuyết *Michel Strogoff*, Jules Verne cũng thuật lại một trường hợp tương tự như thế.

(D. I.)

L. N. D. — Các nhà báo bên ta thì có lẽ không dám dùng đến cái phương pháp Mỹ ấy, vì mất hơn nghìn bạc thì các ông chủ nhiệm ta khó lòng dám bỏ ra. Họ kiệt lực, và ra dùng những mưu mẹo nhỏ mọn và khuất tất hơn cơ.

Bệnh ung thư

KHÔNG bệnh nào đáng sợ bằng bệnh ung thư, nhiều người sợ đến nỗi không dám nói tới, và khi có người nhà chết về bệnh ung thư, thì cứ muốn cho thầy thuốc nói là chết về bệnh khác.

Gần ba vạn dân ông và dân bà ở Mỹ đã họp nhau lại để chống với bệnh ấy. Họ lập một hội, gọi là hội « chữa ung thư ». Hội viên là những người đã bị bệnh này, và đã chữa khỏi.

Hội « chữa ung thư » dùng vô tuyến điện truyền thanh, quảng cáo, diễn thuyết, làm một công việc rất có hiệu quả để chống lại với bệnh ung thư, cho mọi người biết rõ về bệnh ấy, có thể khỏi được nếu chữa ngay khi mới mắc hội ấy đã cứu được hàng nghìn người. Hội viên lại phải đánh đổ ý tưởng ngu ngốc của nhiều người không tin rằng bệnh ung thư có thể chữa được. Có người lại tin rằng bệnh đó hay lây, và 75 phần trăm thú rằng sợ bệnh đó hơn mọi thứ bệnh.

Làm cho mọi người khỏi sợ bệnh ung thư, hội đó đã làm được một việc rất có ích và hợp nhân đạo, vì trong 15 vạn người mắc bệnh ung thư mỗi năm ở

Mỹ, bây giờ người ta có thể cứu được. (Til Bits)

L. N. D. — Ở bên ta, số người mắc bệnh ung thư (cancer) cũng rất nhiều, và vì không chữa ngay nên bệnh hóa nặng.

Tiền nuôi chó

SỞ chó ở Mỹ tăng rất chóng, năm ngoài đã tới số 15 triệu con. Số tiền nuôi chó mỗi năm tính tới là 500 triệu 600 triệu mỹ kim một năm, và gấp tám lần tiền tiêu hàng năm về bộ hàng không thương mại của nước Mỹ.

(Til Bits)

— Máy định tự-tự để quyết tào nghìn bạc thì tào cũng quyết tự-tự để xuống đời được mới nghe!

Một thứ chè lạ

NHIỀU thứ khoáng vật, trước kia có vẻ, thì bây giờ thành những mối lợi rất lớn. Trong một mỏ vàng lớn bên Mỹ, có một chất đồng xanh mà không ai để ý, vì không được giá trên thị trường. Sau mới có một nhà hóa học biết dùng và giá bán đắt như vàng. Ở một mỏ khác xứ California, đá tự nhiên nứt ròi có hơi nước phun ra, đây mới diễm sinh. Trong mấy năm, hơi nước đó bị coi như một tai họa. Ngẫu nhiên có ít miếng đồng bắn vào gần đấy, rồi mấy hôm sau, trên mặt những miếng đồng ấy đọng đầy những hạt thủy ngân. Bấy giờ hơi diễm sinh ấy là một nguồn lợi.

Lại một người khai mỏ, thấy trong các

— Thôi bác đừng tìm mẫu bánh ấy nữa, lên lấy chiếc khác mà ăn!
— Nhưng cái răng vàng của tôi mắc trong mẫu bánh ấy rồi!

khoảng vật vô dụng có một thứ thực vật. Bơm nân lên, vì như chè nống. Họ đem chế cho tinh khiết, và bây giờ mỗi năm bán hàng nghìn gói chè đó. (Til Bits)

Sức dinh anh của ánh sáng

CÁC nhà bác-học không bằng lòng. Họ đã ấn định được sức đi nhanh của ánh sáng, và bây giờ lại thấy sức nhanh đó thay đổi. Theo bài học ở trường, ta thấy ánh sáng đi mỗi giây là 186.000 hải lý. Năm 1926, ông Michelson tìm thấy 186.284 hải lý một giây. Rồi những tay chuyên môn của hội Geodetic Survey tính đi, tính lại, theo ánh sáng mặt trời, mưa, sương mù, trong mùa hạ và mùa đông, rồi báo rằng sương mù và hơi ẩm có thể làm giảm sức nhanh của ánh sáng đi 12 hải lý một giây. Như vậy, nếu tinh đường từ trái đất lên một ngôi sao nào thì thấy sai đi nhiều lắm.

(Til Bits)

Cải tử hoàn sinh

MỘT tay bác vật học ở Moscow đã hoàn sinh cho một con chó theo một phương pháp có thể ứng dụng cho loài người. Con chó bị đầu độc, rồi máu lấy ra ngoài. Họ lấy phân máu đó, chữa chất độc, rồi lại bơm vào con chó. Bốn giờ sau, con vật hồi lại.

Bác sĩ Andrew Crosse là một, trong những người đầu tiên đã cố làm ra sinh mệnh. Họ ướp nước đá, giữ sống được những bộ phận của loài người và loài vật. Còn như việc làm hẳn ra một người thì chắc khoa học không bao giờ đạt được. (Til Bits)

TRÔNG TÌM

Thay quyền tạo hóa:

LÀM RA MƯA

BẢN sắp sửa đi đâu, hoặc sách vở đi đánh ten-nit, mà thấy mây đen xam, nặng trĩu trên đầu, thì thường khó chịu, mong cho mây tan đi, mưa khôét đến làm hồng công việc hay phá mất cuộc chơi.

Cùng trong lúc ấy, bết bao nhiêu nông gia đương nhìn lên trời, xoa tay vui vẻ mong cho mưa dầm xuống.

Thời tiết: mưa, nắng, nóng, lạnh, gió, rất có ảnh hưởng đến công việc của nhân loại, khắp trên mặt địa cầu. Nhất là mưa, mưa nhiều quá, ít quá, hoặc không hợp lúc, có thể phá hại mùa màng, làm hỏng các công việc. Ta đã thấy mùa nước năm nay ở Bắc-kỳ, vì trên thương du mưa nhiều, mà nước các sông lên to, làm hại dân cư mấy nơi, nhất là ở các bãi cạnh sông Hồng-Hà, vùng Hanoi. Sự tai hại có thể tính tới hàng nghìn, vạn, hay nghìn con số to hơn thế nữa. Mà nếu không mưa thì lại bị nạn hạn hán, không có nước cấy cày.

Vì thế, nên các nhà khoa học đã cố tìm tòi, nghĩ nát óc để thay quyền tạo hóa, làm ra mưa nắng.

Ồ. Ambrose Fleming, một nhà khoa học Anh, nói rằng có thể cho máy bay mang những ống thép đựng không khí lạnh lên cao, rồi mở ống cho khí lạnh thấm vào các bụi nhỏ và hơi nước ở không khí. Như vậy có thể mưa xuống được.

Ở Australia, một xứ của mưa, người ta rất để ý đến vấn đề này, và nhận được nhiều ý kiến của mọi nơi gửi tới. Một người định cao máy bay mang nếm cát và muối vào mây. Kế ấy hình như không hiệu nghiệm mấy. Một người nữa bày một kế để nghe hơn, là đem ngay hai nghìn chiếc máy bay mang nước lên cao, rồi tưới xuống!

Một nhà sáng chế Pháp nghĩ ra cách làm một cái cột thật to ở ngay bờ biển. Hàng trăm cái quạt làm cho khí lạnh bốc lên cao rồi mưa xuống. Lối ấy bất tiện vì như vậy thì mưa ngay xuống bờ biển, là chỗ không thiếu nước.

COURS PAR CORRESPONDANCE

Anglais-Français, Italien, Allemand, Chinois, Cantonnais, Anglais commercial, Comptabilité anglaise, Éducation physique, Méthode complète, rapide et pratique en 3 mois à la portée de toute intelligence et de tout âge. Demander le programme.

M. Nguyễn tài Tư

Professeur des Lettres et des Langues Étrangères
107 Rue Guillaume Martin — SAIGON

Một người khác bảo có thể chế ra những trái bom đựng một thứ hơi nóng, bắn lên cho nổ ở trên không. Hơi đó tung ra, làm lạnh không khí và động hơi nước ở trong máy, nhưng thứ hơi đó rất đắt tiền, thành thử có mua cũng không lợi gì.

À, Bernard Dubos, một nhà khí tượng học Pháp, cầu cho chính phủ theo một phương pháp có thể làm mưa tùy ý. Ông cho việc đó rất dễ dàng, nếu cơn mưa thì cứ làm sao cho thời tiết có thể mưa được, có vậy thôi!

Về vấn đề này, người ta đã tiêu mất nhiều tiền để thí nghiệm nhiều cách, có khi theo khoa học, có khi chỉ theo những ý nghĩ viển vông. Kết quả vẫn chưa ăn thua gì. Sự thay đổi thời tiết theo ý muốn vẫn là việc của khoa học tương lai.

Nói đến mưa, tôi lại nhớ đến một câu truyện của ông thầy dạy Anh Văn, đã ở lâu bên Australie, kể lại. Câu truyện rất ngộ nghĩnh. Ở xứ đó, có một nơi rất ít mưa, có khi hai ba năm mới có trận mưa. Sống ngoài lại ở xa, lấy nước rất khó, thành khi muốn tắm, phải đợi hai ba năm. Một hôm máy kéo đen nghịt, trời muốn mưa. Một anh chàng vội mang xô phòng ra đứng hứng nước mưa để tắm. Những hạt nước đầu tiên rơi xuống, anh chàng vội sất xô phòng vào người, nhưng mưa bỗng ngừng lại, máy tan đi. Anh chàng phải đợi mấy năm sau, có trận mưa nữa, mới rửa được xô phòng trên người!

Câu truyện thật vô lý, nhưng cũng lý thú và đáng ở vào mục vui cười.

Anh Thu

NGAY NAY NÓI CHUYỆN

MẮT TRÁI BẢO MẮT PHẢI

— Tôi van anh, anh đổi chỗ cho tôi một tí.

Cử X? — Tôi có quen một cô gái quê yên lời một cách kín đáo mà tôi vô tình không biết, tôi đã xa cô ấy ba năm. Đến nay tôi hiểu thì tôi đã làm lỡ tình duyên cô mất rồi. Không lúc nào bằng lúc này tôi thấy tôi yêu cô gái ấy hết sức, không biết cô ấy có chồng rồi hay chưa? Tôi phải làm sao để có dịp hiểu tình tôi.

— Ông này đến rõ lắm thân: đến sự có ta có chồng chưa ông cũng không biết, chưa nói đến cách tỏ tình. Mà muốn tỏ tình cho một người nào đó thì có phải là một việc khó khăn quá sức đàn, ai mà chẳng tìm ra được. Ông sợ dĩ hồi, để khoe tấm ái tình kia chàng?

Công Minh Lao-kay — Người con gái 30 tuổi chưa có vợ, không chơi đời cơ học, không đáng nghèo mà phải chịu nghèo, mà nay gặp lúc cần tiền, vậy có nên bỏ cái nghèo của mình mà bước sang con đường khác tuy không hợp tâm lý mình nhưng được giàu có, vậy có nên theo hay không?

— Nên lắm chứ, nếu không có điều gì bất chính trên con đường giàu sang. Còn sự không hợp với chí hướng mình thì chịu vậy; ở đời mấy ai theo được chí hướng mình, và nhất là mấy ai có chí hướng mạnh mẽ — trừ các nhà nghệ sĩ — để từ chối sự giàu có. Nhưng thường sự thực không nhất quyết thế đâu; ai cảm ông giàu mà vẫn sống hợp « tâm lý » của ông được.

2) Người ta cứ bảo những người mệnh vợ là thất hiếu với cha mẹ, vậy có phải không?

— Đây là người ta bảo, không, đây là ông Không bảo. Vậy chưa chắc đã đúng. Mà theo sự nhận xét thẳng thắn của ta thì hẳn là sai. Việc nối giới đàn rằng vẫn là quan hệ, nhưng có phải là điều kiện cốt yếu của chữ Hiếu đâu. Yêu kính cha mẹ, ấy mới là hiếu đó. Ta há thường chẳng thấy nhiều nhà con đàn cháu đống mà bà mẹ già bị coi như con ở đó ru?

Thanh Thanh Saigon — Người Trung, Bắc-kỳ làm lâu năm ở Nam kỳ vẫn đóng thuế thân ở Trung, Bắc, nay ra tỉnh nguyện đóng thuế thân ở Pháp. Vậy họ có thể xin tòng chính thì được không? Làm đơn miễn thuế thân được không? Làm đơn cách nào và gửi về nơi đâu? Và nếu họ chưa có vợ con thì họ lợi được trả về nơi khi họ dẫn quân không?

— Muốn xin miễn thuế thân trong lúc

tòng chính thì phải viết đơn xin gọi về ông chủ tỉnh nơi quê mình, nhưng nhờ quan cai quản đạo binh nơi mình tại ngũ chuyên giao. Về việc xin các phụ cấp, phát lương cho vợ con v. v. cũng thế. Hết kỳ hạn, có thể xin giấy phép về nơi quê quán mình được.

Bà Nh. (Thakhek) — Tôi cần ba bản khai sinh (acte de notoriété). Ở xa không về quê để (originaire) xin được. Có thể nhờ lý trưởng làng không tốt deliver được không. Nếu không được, làm thế nào? (Tôi còn giữ cái original acte de notoriété xin đã lâu ở quê để. Nhưng nhiều số như ở Caisse des Pensions ecclésiastiques, nên không thể dùng cách « copie conforme » để có ba bản khai sinh được).

— Acte de notoriété tenant lieu d'acte de naissance không phải là giấy khai sinh mà chỉ là một tờ chứng chỉ thay giấy khai sinh cho những người sinh ra trước ngày lập sổ sinh tử giả thú ở các nơi.

Một tờ chứng chỉ như thế, ở xa ông có thể nhờ lý trưởng lấy được lắm. Nên lấy nhiều bản chính một lúc để tiện việc.

Trần qui Đám Gia-định — 1.) Đạo Gia tô của các nước văn minh hiện nay, như: Đức, Nga, Anh, Pháp, Mỹ, Nhật, Ý. Nước nào sùng bái hơn?

— Hồi nước nào sùng bái hơn hết thì không thể trả lời nhất định được. Sùng bái hay không là tùy ở người đi đạo, và lấy gì mà đo lòng tin ngưỡng ấy? Cũng không thể biết chắc chắn rằng nước nào nhiều người mộ đạo hơn nước nào được. Duy có nước Pháp, xưa nay vẫn được tiếng là « trường nữ của đạo » (la fille aînée de l'Eglise). Vậy là nước sùng đạo hơn hết chăng?

2.) Vợ chồng rất thương yêu nhau, song có khi xung đột nhau, hôn giận, chỉ vì vợ có đạo thiên chúa, cứ bắt buộc chồng chịu nhất phải đi xem lễ. Tuy đã nhiều lần giảng giải, nhưng không thể nào đánh đổ được lòng tin ngưỡng của vợ, vậy phải làm thế nào?

— Sao lại tìm cách đánh đổ lòng tin ngưỡng của vợ? Tin ngưỡng một đạo — bất cứ đạo nào — có phải là một sự

không hay đâu? Và ta nên kính trọng sự tin ngưỡng của người khác, tuy mình không tin mặc dầu. Nếu không muốn đến nhà thờ thì đứng đến, người vợ biết điều không thể giận chồng ở chỗ đó được. Còn nếu xét đến cũng không hại gì cho mình mà lại vui lòng vợ và hòa thuận trong nhà, thì cũng là một việc nên làm. Đó chỉ là một sự chiều ý mà thôi.

— Nhưng như lời bà vợ ông nói thì trước kia, khi chưa lấy nhau, ông có hứa sẽ theo đạo, và đã chịu rửa tội cùng làm phép cưới ở nhà thờ. Như vậy bây giờ ông lại càng phải đến nhà thờ lắm, dù chỉ cốt tỏ ra rằng mình biết giữ lời hứa. Chẳng bao giờ nên sai lời, nhất mình đối với mình.

Hồng Huệ — Phân đồng thanh niên vì yêu mà buồn bã, đau đớn rồi chán nản hết mọi việc. Vậy nên hiểu tình yêu bằng cách nào? Yêu có ích hay có hại?

— Câu này nhiều người hỏi lắm, chúng tôi trả lời có tới hàng chục lần rồi. Nói vì yêu mà buồn bã, đau đớn rồi chán nản hết mọi việc thì có khác gì nói vì đi du lịch mà chết vì tàu đắm, hay vì xe hỏa trượt bánh?

Mỹ Cảnh Thừa thiên — 1.) Định ghê kinh niên phải chữa bằng cách nào hoặc phải tìm thầy nào để chữa? Bà tìm nhiều thầy thuốc, bismuth, acetylorsan, 94; đã thử mầu không có sáu và đã tắm rửa sạch sẽ hằng ngày.

— Luyện tập thân thể cho tiết chất độc ra mồ hôi cũng là một môn thuốc thân thiện. Những thuốc trên kia ai mách ông? Phải đến thầy thuốc khám bệnh mới rõ căn bệnh của ông, chứ chớ nên nghe người ta mách thuốc mà tiêm nhảm vô ích. Nếu trong máu ông không có vi trùng giang mai thì tiêm những thứ thuốc ấy khỏi sao được bệnh ghê.

2.) Muốn biết cách trồng những cây có trái như cam, quýt thì phải hỏi ai? Những sách gì dạy về cách trồng trọt những cây có trái?

— Bên Pháp có tạp chí nói riêng về sự trồng trọt. Ở bên ta ông Nguyễn công Luân đã xuất bản một quyển sách dạy trồng các giống cây quả. Ông muốn mua nên đến hỏi các hiệu sách, hoặc viết thư cho tác giả ở Thủy tiên trang (Ngọc Hà).

Huyện Nuôi (huyện cũ) — Tại sao hai anh em ruột: vua Edouard VIII và Georges VI cùng nối ngôi cha, lại lấy hiệu khác nhau, sao cùng một giống lại không hẳn cả là Edouard hay Georges.

Đã trả lời rồi. (Xem tiếp trang 18)

Loại Sách Hồng còn một số rất ít

- 1.) Ông đồ bề (hết)
- 2.) Con cá thần (hết)
- 3.) Quyền sách
- 4.) Hai thứ khôn

Sắp có bán

VỖ LÒNG
của Đỗ - Đức - Thu

CON TRÁU
của Trần - Tiêu

Đời Nay xuất bản

CABINET D'ARCHITECTE
LUYỄN, TIẾP, ĐỨC
42 Borgnis Desbordes, Hanoi
Téléphone : 679

BƯ'Ó'M

(Tiếp theo)
CHƯƠNG II

TRƯƠNG đi mãi đã mỗi chân mới tới phố Thu ở. Chàng rẽ vào một cửa hiệu cao lâu gần đây uống nước và đợi đến mười giờ. Mồ hôi ra ướt cả người chàng; chiếc áo sơ mi dán vào lưng làm chàng ngứa ngáy khó chịu, nhưng chàng không dám cởi ra cho mát vì chiếc áo đã bẩn quá, lại rách một miếng rộng ở bắp vai.

Trương mỉm cười ngẫm nghĩ:

— Mùa hè không lợi chút nào cho tình yêu.

Chàng đến vì đã trót hẹn với Thu, nhưng đến không, đứng nhìn Thu một lúc trong khung cửa sổ rồi lại về lần này Trương đã nhận ra rằng cũng hơi vô lý. Nhất là cách đây không lâu chàng đã nhìn thấy mặt Thu mà nhìn gần hơn, rõ hơn nhiều. Trương nghĩ ra được một cách viết một bức thư giờ lên cho Thu trông thấy rồi dắt ở chân song sắt hàng rào để Thu xuống lấy. Nghĩ được cách ấy Trương hồi hộp mở ví tìm một tờ giấy cũ để viết thư:

— Viết gì bây giờ?

Chàng nhớ lại cái ý định rủ Thu trốn đi, nhưng lúc đó chàng thấy rõ ràng là Thu không có lý gì chịu đi. Lùi trước còn hơn; chàng không dám cố nài vì sợ Thu không đi chàng sẽ bị thất vọng khổ sở. Chàng cầm bút viết:

— Anh muốn gặp em. Có việc rất cần.

Chàng nghĩ:

— Phải gặp mặt Thu nói rất khéo họa chàng mới dụ dỗ được Thu đi, mà nếu không dám ngỏ lời rủ Thu đi trốn, ta sẽ bị ra một việc cần khác, khó gì.

Chàng viết tiếp:

— Sáng thứ hai, dùng mười giờ trước cửa hàng Etrier gần Gò-đa.

Ngẫm nghĩ một lúc lâu, Trương viết thêm:

— T. B. — Nếu vì có việc ngăn trở bất thần em không đến được, thì để đến tối thứ bảy sau dùng mười giờ anh lại đến nhà em như hôm nay.

Trương mỉm cười. Chàng viết thêm câu sau định ý là để thử tình yêu của Thu. Chàng để cho Thu được rộng rãi, không đến cửa hàng Etrier cũng được. Nếu Thu cứ đến, chàng sẽ biết chắc chắn là Thu còn yêu chàng, tha thiết được gặp mặt và nói chuyện với chàng. Nếu Thu cũng đã thấy ngại như chàng, Thu sẽ theo cách lười nhất, nghĩa là cứ việc ở nhà đợi. Yêu mà lười tất là tình yêu đã nhạt.

— Ô, nhưng sao mình lần thân, tự nhiên đâm ra nghi ngờ tình yêu của Thu.

Chàng ngờ Thu vì chính chàng đã đổi khác, không yêu Thu như trước nữa. Chính chàng, thực tình chàng không thấy trước cái thú về một cuộc gặp gỡ rất xuống của hai người. Trước kia chàng chắc chắn sẽ chết nên một cử chỉ ân cần con con của Thu đối với chàng cũng quý hóa, cũng có cái huy hoàng ảo não của một thứ gì rất mỏng manh nó xui giục chàng mở hết tâm hồn mà nhận lấy ngay trước khi nó tan đi mất.

Đồng hồ cửa hiệu đã chỉ mười giờ kém năm. Trương đứng lên ra trước gương vuốt lại tóc. Chàng khó chịu thấy bộ quần áo độc nhất của chàng đã bắt đầu mất nếp.

— Bẩn thỉu, rách rưới, chỉ khi nào yêu lắm, người ta mới không để ý đến.

Giờ chàng mới nhận ra rằng chàng đã lầm khi tưởng Thu sẽ yêu chàng nếu chàng thật kết với Thu. Thu chỉ yêu hơn khi nào chàng liêu mà không để mắt nhân phẩm, không thành ra bệ rạc.

Đến gần Thu, chàng nhìn lên thấy cửa sổ buồng Thu vẫn đóng, nhưng ở trong buồng có

ánh đèn. Chàng đứng lấp ở sau một thân cây lớn. Đường phố lúc đó vắng tanh; phía bên kia có mấy căn nhà mở cửa sáng, nhưng nhà họ ở lùi vào trong lại khuất sau những chòm cây dày lá nên Trương không sợ ai dễ ý đến mình. Trong nhà Thu, trừ buồng Thu ra, còn thì tắt hết đèn. Mỹ bản là đi xem chiếu bóng, bà Nghị và bà Bát chắc đi đâu vắng. Phía hàng rào bên này xa chỗ ở của chàng. Chàng sẽ đứng khuất sau bức tường và khóm cây kia và dắt bức thư vào cái vòng sắt trên khóm cây.

Cánh cửa sổ trên gác từ từ mở và Thu hiện ra trong khung ánh sáng. Trương tiến lại gần giờ cao bức thư vậy làm hiệu cho Thu biết; chàng dắt bức thư vào cái vòng sắt rồi giờ tay chào Thu, đi ra đầu phố đợi Thu xuống lấy bức thư.

Trương đứng đợi như thế lâu lắm, chàng lấy làm ngạc nhiên sao Thu không xuống nhận thư. Hay là Thu chưa nhìn thấy bức thư, tưởng là chàng vẩy tay không.

— Hay là Thu vô như không trông thấy. Không lẽ đến cầm lấy bức thư rồi về à?

Chàng đã tuyệt vọng vì sợ lòng cánh cửa sổ lại mở ra lần thứ hai nữa. Trương đứng yên, hai tay nắm chặt lại vì tức. Thế là về không và từ nay không còn cách gì để đưa thư cho Thu nữa.

Trương nghĩ ra được một kế hay. Chàng cúi xuống tìm mấy viên gạch nhỏ.

— Không biết mình có đủ can đảm ném không? Thu bực mình lắm đấy nếu thực Thu vô như không nhìn thấy bức thư. Không cho cô ấy vô nữa!

Trương giờ tay quả quyết ném. Viên gạch chạm đúng ngay cánh cửa, hẳn này Trương mở tờ thư ra thật to để cho Thu nhìn rõ. Trương thấy Thu gật đầu tỏ ý hiểu. Chàng quay đi ngay nhưng được một quãng, chàng trở lại đứng nấp đợi sau bức tường.

Có tiếng để giầy rất nhẹ tiến đá sỏi. Trương lấy làm lạ rằng trong khi chờ đợi chàng lại thấy được cái hàng hoàng êm thú như trước kia. Mấy cành nhai chen giữa chấn song sắt và mấy bông hoa trắng bắt đầu rung động; một bàn tay thò ra định cầm lấy bức thư.

Trương tiến nhanh lên hai bước; chàng vội nắm lấy bàn tay Thu, đưa lên miệng và lật ngược hôn vào trong lòng bàn tay. Một mùi thơm xông lên ấm như mùi thơm của hoa ngâu đã chín vàng. Trương hôn dần lên cổ tay và kéo Thu về phía mình, nhưng chàng thấy Thu cưỡng lại. Tiếng lá xột xoạt và cả khóm nhai rung động vì bị sức co kéo của hai người. Trương ngừng nhìn

TRĂNG

Thư. Sao Thu lại sợ hãi đến thế kia; trong lúc sợ hãi Trương thấy nàng đẹp lên khác thường: ánh trăng, mây bông hoa nhài trắng, hai con mắt đen; hương nhài tỏa hương phấn nước hoa. Trương rạo rức thêm muốn; ngay lúc đó — mà chỉ lúc đó thôi — chàng thấy trước là sẽ sung sướng đến cực điểm nếu được hôn vào đôi môi của Thu.

— Em Thu...
Thu cố kéo tay ra. Nàng vừa thở vừa nói:
— Anh bỏ em ra ngay. Người nhà biết thì chết. Ô hay...

Trương hiểu là không nên nài ép quá. Chàng cầm lá thư đặt vào tay Thu, cố nén tắc lấy giọng ngọt ngào nói:
— Xin lỗi Thu.

Trương lùi lại sau bức tường. Nghĩ đến bức thư, Trương thất vọng tự bảo:
— Chắc Thu không đến nào.

Chàng bần khoản mãi vì lần này là lần đầu chàng xin mà bị cự tuyệt. Có một điều an ủi chàng đôi chút là Thu có lẽ cũng muốn để chàng hôn, nhưng vì sợ người nhà trông thấy nên phải cự tuyệt dứt khoát:
— Anh bỏ em ra ngay. Người nhà biết thì chết. Ô hay...

Trương thầm nhắc lại câu nói. Muốn tìm cớ gì thì cớ, nhưng cái giọng đặc biệt của Thu khi nói hai chữ « ô hay » đủ tỏ cho Trương biết rằng Thu cũng đã bắt đầu đổi khác: Thu và chàng hai người thấy đều thấy một mối về cuộc tình yêu gần gũi quá.

Khuya lắm Trương mới về tới căn nhà tồi tàn chàng thuê ở phía sau hội chợ. Chàng mở cửa bước vào nhà không buồn thắp đèn, lần theo ánh trăng lên giường nằm. Người ở chung nhà với chàng, « họ » vẫn thức. Hai nhà cách nhau có một bức vách bằng nan đan giấy nhật trình. « Họ » là ai? Trương chưa có dịp làm thân; chàng chỉ biết lơ mơ rằng « họ » là con một cụ thượng ở Huế, nay ra xuất trụ lạc, nghiệp thuốc phiện và hình như kiếm ăn được nhờ ở cái nghiệp của mình. Trương không muốn biết đến « họ » vì thấy « họ » giống chàng quá, khiến chàng tự nhiên sinh ngượng. Không biết tên, chàng dùng chữ « họ » để chỉ ông láng giềng yên lặng ấy.

Nằm trên chiếc giường nan đã tả, trong một gian nhà lổ lổ, Trương thấy mình bị đời bỏ quên hẳn; chàng thấy chàng nhỏ nhèn không đáng kể. Chàng có xấu chàng cũng xấu, có làm một việc gì xấu chàng nữa cũng không ai biết đến và cũng không can hệ đến ai, không can hệ đến cả chàng nữa. Kể làm gì một vết hằn bôi thêm lên một chiếc áo đã đầy dầu mỡ.

Trương đương thiu thiu sắp ngủ, bỗng văng vẳng ở bên cạnh đưa sang tiếng hát

ru con giọng Huế. Trương lắng tai nghe câu hát:

*Canh khuya thắp đèn dầu dầy,
Đĩa dầu dầy khô hết, nước mắt này không khô!*

Trương mỉm cười ngẫm nghĩ:
— Đây chắc là « họ cái ».

Chàng nằm lần thân cố tưởng tượng ra vẻ mặt và cả dáng người nữa dựa theo tiếng hát. Chàng đoán người đẹp, vào trạc ba mươi tuổi, dáng thanh thoát và đôi môi hơi dày. Tại sao đôi môi lại hơi dày? Chàng chỉ thấy thế chứ không giãi nghĩa được. Trương ngừng đầu nằm xát cạnh bức vách nan, tìm lỗ thủng để nhìn sang xem những dự đoán của mình có đúng không? Trong thâm tâm chàng có cái ngấm ý được ngấm người đàn bà mà tự nhiên chàng đem lòng yêu vì nghe giọng hát, chàng thương vì biết tình cảnh rất đáng ái ngại.

Trương thấy người chồng ngồi ở cạnh khay đèn dương nọ sai, đầu gật gù và có dáng tự lự. Chàng nghĩ một lúc mới tìm ra người đó hao hao giống Robert Tracy ở trên màn ảnh. Bên kia khay đèn là một người mặc Âu phục sang trọng: chiếc đó là khách hàng của « họ ». Còn người vợ ngồi ghé ở bên một cái giường màn che kín dương phe phẩy quạt cho con.

Người vợ không xấu không đẹp, trông

mặt dễ thương, nhưng sao đêm đã khuya nàng vẫn còn phẩn sáp đóm đàng và mái tóc nàng vẫn còn mượt bóng. Trương thấy có vẻ bất thường và tự nhiên thương hại đối với chồng có lẽ vì nghèo quá đã phải quên cả những liêm sỉ của một đời sống bình thường.

— Tưởng tượng sau này mình cũng như « họ » ngồi kia và Thu sẽ là người đàn bà Huế!

Bất giác Trương nhớ lại hôm Thu đứng ở cửa sổ bắt chước giọng Huế hát câu ca dao về bến đò.

CHƯƠNG III

Trương đứng lại nhìn cái biển đồng: « Bác sĩ Trần đình Chuyên.

Chuyên trị bệnh đau phổi và đau tim ». Bên cạnh phòng khám bệnh là bệnh viện của Chuyên mới mở. Trương cau mày tự nhủ:

— Trong lúc mình thế này thì nó cứ giàu ần lên mãi.

Trương nhìn quần áo mình và lấy làm bằng lòng về các nếp mới là xong còn thẳng thân.

Chuyên khó lòng biết là mình nghèo khổ; mình phải tỏ ra cho Chuyên biết là mình còn sống mà sống sung sướng nữa. Xem anh ấy nghĩ sao?

Chàng xoa tay đi đi lại lại trong phòng khách đợi đến lượt mình. Một lúc sau Chuyên ở phòng bên bước ra. Trương ngừng lại nhìn thẳng vào mặt Chuyên và đợi xem Chuyên sẽ ngạc nhiên như thế nào. Chàng thấy Chuyên không ngạc nhiên gì cả, giờ tay bắt tay chàng, nghe răng ần cần hỏi:

— Anh Trương. lâu lắm không gặp anh. Có việc gì đấy.

(Còn nữa)

Nhật-Linh

Chị bỏ tôi

— Người đàn bà nào vừa đi với có thể?
— Chị bỏ tôi đây mà.
— Ồ, tôi hỏi khi không phải, có ầy trông chỉ hơn có một vài tuổi mà sao lại là chị... cụ nhà ta, hay là có ầy là con nhà bác?

Giới tính (nhắc chuyện cũ)

Trong mâm cơm chỉ có hai quả trứng gà thôi, nhưng Tý muốn khoe khôn với mẹ, nói rằng:
— Con có thể lĩnh thành ba quả cơm.
— Ồ, vậy lĩnh đi.
— Này nhé: quả này là « một », quả này là « hai », một với hai chẳng là « ba » là gì.
Mẹ nói:
— Thế thì cậu ăn quả thứ nhất, tao ăn quả thứ hai, còn « quả thứ ba » thì là « phần mày ».

KIỂM DUYỆT BỐ

Có khi

A — Bất cứ ở trường hợp nào, ta cũng không nên « vo đũa cá nầm ».
B — Cũng có trường hợp phải thế.
A — Trường hợp nào?
B — Ấy là trong cái... trường hợp dọn cơm!

Giàu cả hai

— Chúng tôi sẽ làm lễ cưới, nếu một trong hai chúng tôi sẽ giàu.
— Nếu cả hai người cùng giàu, thì có làm lễ cưới không?

N. N. noi chuyện

(Tiếp theo trang 11)

2) Ở phía trên các câu đối, muốn đề năm thường cá, chữ « Long phi » rất năm... Vậy sao không lấy niên hiệu nhà vua lại dùng chữ ấy?

— Long phi là rồng bay (trên trời). Nhà nho ta dùng hai chữ ấy để trừ ông vua lên ngôi hay đương ở ngôi. Thì dụ người ta không đề Minh mệnh nguyên niên mà đề: Long phi nguyên niên để tỏ lòng tôn kính nhà vua.

Lương Hà Tourane — Sao hai người đàn ông không thể cưới chung một vợ (hai bạn rất thân). Mà hai người đàn bà có thể lấy chung một chồng?

— Kể thì hai người đàn bà lấy chung một chồng cũng vô lý như hai người đàn ông lấy chung một vợ. Nhưng ở các xứ Á đông người ta đã quen với cái tục đa phu. Trái lại ở Tây Tạng khi một người đàn bà lấy hai chồng người ta coi là một việc rất thường cũng như ở xứ ta khi thấy một người đàn ông lấy hai vợ.

VUI CU'O'I

Cho vay lãi

Bác T giàu nhất làng Côi, vì bo xiết, keo cù và kiệt vô cùng. Ai vay cái gì của bác cũng phải « lãi gấp đôi » — và bất cái gì bác cũng cho vay lãi. Một bữa, người hàng xóm chết, vì cần kíp, phải « vay tạm »... cái sàng của mẹ bác. Xong việc, người ấy phải... giá thành hai. Mấy hôm sau, mẹ bác và vợ cả bác cùng chết một lúc. Bác vỗ tay reo:
— May quá, nếu không cho vay, thì có phải bây giờ lại phải mua thêm một cái không?

Gan

— Tao đồ mày biết như thế nào là gan nhất trần đời?
— Bị liệt đa nhân châu mà vẫn chưa chịu xưng là gan nhất trần đời.
— Xoàng! Cứ bài gửi đăng báo Ngày Nay, báo về rồi, mà nhồi định để một tuần lễ mới... mở đọc.

Vấn tây đồ hơi

— Vấn tây lắm lúc nghe « đồ hơi » bỏ mẹ!
— Tại sao?
— Ai lại trong quyển « Dans ma famille », họ nói: « Ma « bonne » est « mauvaise », thì có « nghe » được không, hở mày?

Đốt lò sưởi

— Tại sao về mùa rét, ai cũng thờ ra « khói » nhỉ?
— Vì ở trong ấy, « chúng nó rét », nên chúng « đốt lò sưởi » đấy chứ gì!

Đồ lỗi

— Giá mày đừng như tao đi mua thuốc thì việc gì tao bị chết xe đạp hôm nay.
— Ồ, nếu cứ đồ lỗi theo lối ấy, thì

cha mẹ mày cũng có lỗi, vì nếu không « để ra mày », thì làm gì « có mày » để mày bị chết xe đạp hôm nay nữa.

Khác nhau

M — Người ta gọi người đàn bà có chồng rồi là bà, chưa có chồng thì là cô, thế còn « bà cô » thì là thế nào?
V — Đốt! là người đàn bà « vừa

— Tôi cho cậu hai hào nếu cậu đứng để tôi vẽ.
— Tôi muốn lắm, nhưng tỷ nữa làm thế nào mà sửa người được?

có chồng lại vừa chưa có chồng » chứ còn gì nữa.

M — Ồ, cứ theo như lời mày, người ta gọi « ông » những người chưa già, « cụ » những người đã già rồi, còn « ông cụ » thì cũng thế đấy hẳn?

V — Cũng thế, cũng thế nào được, một đảng « đàn ông », một đảng « đàn bà », khác nhau sờ sờ ra đấy chứ gì!

Lá và cây

— Tôi muốn lấy cho cháu nó nhà tôi một lá sẽ thì lấy ở đâu bây giờ nhỉ?
— Còn ở đâu nữa? Ở các cây sẽ trên vệ đường...

Của X. Quang và B. cầm Thiệu

Học chữ nho

THẦY ĐỒ — Ngươi tìm 3 tiếng có chữ tu.
NGU — Bẩm tự tu tự đường, tu thân và... và...
T. Đ. — Và gì mau lẹ?
NGU — Và « tu tu », tu tu của cậu tau thuy ấy a.

Của Genatche

Muru mợ

X.X. — Tôi có cách gửi tiền chác chác làm không sợ mất, lúc nào lấy cũng được.
L.Y. — Thế nào bác bảo tôi với.
X.X. — Gửi về mình nhất được vì tiền đưa vào sẽ cầm trình, trong vì dễ sai, tiền tuổi, chỗ ở của mình. Thế là họ giữ hộ, lúc nào ta không có tiền đánh chén thì mang thẻ đến mà lấy.

Đi hòa vi quy

A — Anh ạ, đời bạn của tôi thao luyện mà đầu với đội vô danh tiêu diệt N. S. lại hòa. Chỉ tại trọng tài bất công, tức thối.
B — Thôi, đi hòa vi quy. Anh cũng chẳng nên lúc.

Của P. H.

Danh giá

(Câu chuyện của hai anh bán báo)
— Mày ạ có một anh thì sĩ làm một tập thơ tặng tao.
— Mày chỉ nói láo!
— Láo à. Mày xem tập thơ này (nó giở cặp lấy ra) chẳng có đề: « Tặng tất cả mọi người » à?

Lần thân

A — Tôi quá, cái năm vạn đóa đóa ầy nhỉ?
B — Bội đóa lên thì thấy.

định nội thương dùng thuốc tây không công hiệu bằng thuốc ta; vì người nam ở xứ nóng lại dùng thuốc xứ lạnh, thuốc thì bất hợp nên không chịu có phải không?

— Thuốc tây hay thuốc ta thì cũng phải biết căn bệnh mới chữa nổi. Mình đau do đây mà người ta cho là đau gan thì chữa còn khỏi sao được. Nói ở xứ nóng dùng thuốc xứ lạnh thì không đáng. Có điều thuốc tây mạnh và hợp với ta người phương tây khỏe hơn người Annam, vì thế cái liều đầu trong đơn ở các thứ thuốc có bán thường quá mạnh cho người mình, ta nên dùng rút đi thì hơn, chẳng hạn khi người ta bán dùng 3 hoặc 4 viên thì chỉ nên lấy dùng 4 hay 2 thôi.

Chàng Poôn Tourane — Vả rồi có người định cầm tặng tôi những vở viết tay ecetis và những tranh vẽ dessin của trình kiến thuật; thế thì tập recueils de poesies, cuốn luận lý, thơ và tranh vẽ tay mình viết và vẽ có thể gửi được không? Những thơ và tranh không có tính chất gì chính trị cả.

— Chắc ông hiểu lầm đấy, Họa

chàng có cảm những bản thảo và tranh vẽ hiện ra nhiều bản, vì như thế những bản thảo và tranh vẽ ấy có anh cách truyền đơn. Còn một nhà văn gửi bản thảo một tập văn của mình chưa viết bản thì sao lại cầm? Còn có thể cách chính trị thì đó lại là chuyện khác.

Liên Tưởng Kuanming — Muốn đầu gối người già thì phải dùng thuốc gì? Có cách gì chữa gầy gù không? Tôi biết brilliantine đầu thơm, eau de cologne là đại không? Có thứ gì bổ để gầy gù mà không hại đến tóc và da đầu không?

— Gội đầu bằng nước pha acido borique. Bôi thuốc không có hại.

2) Người Annam biết có đàn ông hay đàn bà, nếu ở ngoài quốc như ở Tân chúng họ có thể mặc quần áo của người khác được không? Nếu ở đâu mà mặc được thì khi về ta có dùng được nữa không? Và nhất là người trong (lên ở trong thành).

— Ở đâu cũng mặc được. Và mặc Tây, Tàu, Nhật tây y, không có hại cho thân. Quý hồ mình có giấy can cước để nhà chuyên trách biết rõ mình là người nước nào là được rồi.

CÓ CỨNG MỚI DỪNG DẦU GIÓ

Làng diềng

(Tiếp theo)

LỜI CÁ ĐÔI BÊN

Dối với một bà làng diềng miệng rộng quá mang tai, đến những việc cón con không đáng kể cũng hóa ra quan trọng vô cùng. Thí dụ như một giọt nước mưa bắn trên mái ngói nhà ta vô phúc rơi ngay vào mũi bà ta là bà ta có thể nổi ngay cơn tam bành lên rồi mượn lời bông gió châm chọc mình không chịu được.

Chớ nên bất cứ về việc gì có liên can đến hàng xóm làng diềng, điều tốt hơn hết là theo cho đúng luật. Theo như vậy không lấy gì làm khó, vì những điều luật cấm đều có lợi cho hai bên cả.

Nước mưa chẳng hạn. Nếu ta làm nhà để nước mưa chảy xuống mái nhà mình rồi theo đấy mà đổ cả sang hàng xóm, thì chắc hàng xóm không sao hài lòng được. Họ sẽ phải tìm cách báo thù, như xây ngay một cái chuồng tiêu bên cạnh buồng ngủ của ta hay làm một cái ống khói ngày đêm cứ phun than khói vào ngay gác thượng của nhà ta. Như vậy hẳn lại đến lượt ta không thể hài lòng được. Và nếu không có sức mạnh gì ngăn cản cuộc « có đi có lại » ấy thì chắc là có lúc hai bên hàng xóm yêu nhau như chó với mèo được.

May sao, sức mạnh ấy lại có. Sức mạnh ấy là luật. Chính vì muốn hai bên hàng xóm trông thấy nhau không đến nỗi căn nhau ngay, nên luật quyết định rõ ràng những điều hai bên cần phải theo.

Về nước mưa, luật định rằng mái nhà phải làm thế nào cho nước mưa rơi xuống chỉ chảy xuống đất mình hay đường cái chứ không thể đổ ào cả sang đất hàng xóm được.

Bào giềng, xây chuồng tiêu, chuồng bò, chuồng lợn, hay xây ống khói, lò rèn, lò đất cùng các thứ khác khó chịu như thế, thì ai nấy đều phải chiếu theo tục lệ mà làm, hoặc làm cách xa làng

diềng ra, hoặc tìm cách ngăn cản sự hôi thối khỏi làm bận đến làng diềng, chứ không thể làm liều lĩnh, chỉ cốt được việc cho mình, còn hàng xóm thì mặc họ. Họ có chịu được thì họ chịu, bằng không chịu được, thì cũng thế mà mà thôi.

CỬA SÒ

Làm người đến buôn cười. Họ treo lên mái nhà họ, cầm viên kính cổ nhòm vào trong nhà làng diềng xem trong ấy làm những gì, thế rồi họ tỏ ra vẻ khó chịu và than phiền về « những điều trông thấy ». Họ không biết họ nhòm trộm vào nhà người như vậy là có tinh tò mò đáng

ghét, và nếu họ tò mò rồi lại đi ngồi lê đôi mách, thì họ có thể bị kiện về tội phi báng được.

Cũng vì không muốn xui người tò mò cứ tò mò mãi, nên luật định rằng cửa sổ không được mở ở những tường cách tường chung không dây hai thước tây : luật sợ rằng cửa sổ làm gần đất làng diềng quá, thì sẽ có người ngồi nhìn sang bên làng diềng như ngồi xem chớp bóng cả ngày lẫn đêm vậy.

Nhưng luật chỉ cốt ngăn không

cho ta nhìn sang làng diềng chứ không cấm ta được hưởng ánh sáng mặt trời. Vì vậy, ngay ở những tường sát cạnh đất làng diềng, ta vẫn có quyền làm những lỗ hồng để thông hơi và đón ánh sáng, miễn là những lỗ ấy đặt cao cách mặt đất hay sàn gác ít ra là hai thước tây. Đặt cao như vậy là để khỏi tò mò nhìn sang làng diềng, vì muốn nhìn sang ít ra cũng phải trèo lên ghế, mà trèo lên ghế mới nhìn trộm được, thì phí có tinh tò mò quá quắt, không ai chịu khó trèo cả ngày được.

CÂY CỐI

Tường, ta có thể xây cho đến tận cùng giới hạn của đất ta, nhưng cây thì không thể trồng được. Là vì tường không có cành có rễ, trái lại, cây, nếu là một cây đa, có thể đưa rễ sang đất làng diềng, đâm cành phủ hết cả đất làng diềng được. Người làng diềng dễ tính có thể cho đó là một bóng râm mát dễ chịu, nhưng nếu họ trồng hoa, thì họ cũng mất cả dễ tính, chỉ nghĩ rằng cái cây đa không lẽ kia đã làm trộm mất cả cây hoa của họ.

Gần đây, các báo hàng ngày đăng tin một người làng diềng hết dễ tính như thế, đã mượn một anh chàng ngõ, cho uống rượu say để chặt cành cây to lán sang nhà mình mà rồi việc lôi thôi mãi. Việc lôi thôi là vì họ đều không biết luật cả. Nếu họ biết, thì họ sẽ phải nhận rằng người làng diềng có quyền tự chặt lấy những rễ cây lan sang đất mình và có quyền xin chặt những cành cây đâm ngang sang nhà mình. Như vậy, sẽ không ai cần đến anh chàng say rượu kia nữa mà việc sẽ hóa ra ổn thỏa ngay.

Ngoài cái quyền chặt cành chặt rễ ấy, người làng diềng không dễ tính còn có quyền bắt nhổ những cây cao trồng không đúng luật. Cây, cao quá hai thước, phải trồng cách xa hàng rào ít ra hai thước ; cao hai

thước, phải trồng xa ít ra là nửa thước tây.

DỪNG LÀM PHIÊN NHAU

Xem những điều kể trên, thì ta có thể kết luận rằng làng diềng đừng làm phiền nhau thì hơn : vì người ta là làng diềng mình, thì mình cũng là làng diềng người ta, mình không hơn gì người ta đâu.

Vậy đừng làm phiền nhau.

Nếu người ta có đất bị bao bọc cả bốn phía không có lối ra đường công, thì nên để cho người ta mở đường qua đất mình, miễn là đến tiền thiệt hại cho mình. Đừng để người ta lôi mình ra cửa công bắt mình phải để họ đặt đường, vì mình đã thêm sự phiền nhiễu mà mất cả tiếng tử tế đi.

Đừng đưa trâu, bò, lừa, ngựa qua đất làng diềng, nhất là những nơi họ trồng cam, quít hay các cây ăn quả khác, và vạn nhất có một con bò của làng diềng lọt sang đất mình, thì cũng đừng có vác súng bắn nó làm chi : một là nên thương nó không biết gì, hai là mình cũng không có quyền bắn nó đâu. Người đi săn chỉ có quyền bắn một con bò, hay một con chó : con bò hay con chó của chính mình mà thôi.

Đừng có làm âm ỷ ở trước cửa hàng xóm, mà cũng đừng đập phá đào, đục cửa họ, vì làm thế đã không có bổ ích gì cho mình, mà mình còn bị lôi ra tòa và có khi vào ngồi mát trong nhà pha nữa.

Nói tóm lại, đừng có làm điều gì có thể thiệt hại đến hàng xóm làng diềng cả, và lúc nào cũng nên nhớ rằng ta làm hại ta mười, ta làm họ thiệt, tức là họ sẽ có thể bắt ta bị phạt tiền, bị bồi thường không biết là bao nhiêu nữa.

Các bà hàng xóm làm miệng, các ông làng diềng quá tò mò, hay ăn hiếp người nên nhớ cho kỹ.

T. V. AN

Truyện tình duyên của MỘT CON CHIM SÈ

Truyện ngắn của nhà văn Mỹ ERNEST THOMPSON SETON
bản dịch của THẾ-LỮ

(Tiếp theo trang 6)

rất làm lời và rất vồn vã. Sẻ cá vào theo, nhưng quay ra tức khặc; Landy chạy ra giữ lại, miệng ríu rít kêu những tiếng thăm hỏi và van lơn. Nó lại nhả khăn khăn một lúc lâu mới làm cho Bidy siêu lòng trở vào, nhưng lại tức khặc trở ra, vẻ giận hằm hằm và làm nhảm trách mắng. Anh chàng lại phải cố công dỗ dành mãi, chán rồi chỉ chàng mới thuận vào lần nữa, vừa vào vừa léo séo như một chị già mồm. Nhưng chỉ chàng lại ra, cặp trong mồm một cái que và buống rơi xuống đất. Đoạn bay đi.

Đến lượt Landy ra. Bao nhiêu nỗi vui mừng, bao nhiêu sự kiêu hãnh về chỗ ở của mình đều tiêu tan hết. Anh chàng vừa bị một phen thất vọng lớn, vì trong lòng vẫn định ninh rằng sẽ được nghe những tiếng « ăi » khen. Nó phiến muốn ngồi ngay ở bực cửa và cái lên những tiếng kêu ờ tha thiết hình như ý nói: « Lại đây nào! Trở lại đi! em! » Nhưng cô bạn lừa của nó không trở lại. Nó đành phải quay vào một mình. Tội nghe thấy nó cào bới ở trong, nhưng tức thì lại trở ra, mang trong mồm một cái que dài mà liệng xuống đất. Nó lại trở vào lấy cái que nữa ra ném xuống theo cái trước, và cứ thế khuôn ra ném hết cái này đến cái khác tất cả những đoạn que mà nó đã tốn bao nhiêu công sức để thu nhặt về đây. Phải, nó vút hết, cả cái cành cây có trạc đẹp để thế kia mà nó đã nặng nhọc mang về từ cái vườn hoa Đoàn Viên, và cả hai chiếc đĩa tròn nhẵn như thế kia, hai chiếc đĩa giống in như thế đĩa này làm tổ cho cái gia-đình nhà mẹ nuôi của nó. Bằng ấy thứ phải bỏ đi hết! Nó cứ làm việc như thế đến hơn một tiếng đồng hồ, có đơn và yên lặng. Sau cùng, công việc xem chừng đã làm xong. Trông xuống dưới đất, một đồng que chất cao lên như mớ củi đống, kết quả của suốt một tuần lễ công toi. Landy ngắm đồng que bằng con mắt buồn bực, rồi lại nhìn vào cảnh nhà trống bực; nó lách chách kêu lên một hồi tiếng gằn và thấp (chứng là một câu chữ rủa trong ngôn ngữ chim sè), rồi bay đi.

Hôm sau nó lại ở đầu về với con sẻ cái. Nó vồn vã săn đón quanh mình Bidy một cách nồng nàn đến tình chim sẻ, và miệng liền thoàng nó lại đến cô bạn đến tận cửa tổ mình. Bidy nhảy một cái vào trong

nó trở ra, liếc mắt nhìn nghiêng xuống đồng que chổng dưới đất; nó lại trở vào, rồi trở ra lần thứ hai cũng với một cái que nhỏ sù mà Landy vô ý còn bỏ sót; nó vút xuống, nhìn theo cái que rơi vào cái đồng dưới đất, bằng một vẻ rất hài lòng.

Sau khi đã quay vào ổ và quay ra đến mười mấy lượt, hai anh chị mới cùng cất cánh bay đi, nhưng lại trở về ngay. Bidy mang đầy mồm những rơm, còn Landy chỉ đem có một sợi. Cả hai cũng đem của kiếm được vào ổ và lần này thì hẳn xếp đặt một cách thỏa thuận hơn. Rồi chúng lại bay đi tìm những sợi rơm khác. Khi thấy Landy đã hiểu ý mình muốn, chị chàng ở lại để giải lần lượt những sợi rơm mà con sẻ đực kiếm về; Bidy chỉ bay ra lấy một nắm tha về khi nào anh chàng đi lâu quá. Ái tình đã bắt được nhà tài tử âm nhạc kia vào khuôn.

Bấy giờ đã đến lúc thì thử xem cái khiếu thẩm mỹ của chúng ra sao. Tội xếp hàng đội ba chục mẩu giấy và giải bằng lên trên « ban công » một nhà gần ngay đấy. Có mười lăm mẩu giấy chỉ thường, tám sợi gậy nhuộm màu và bảy đoạn bằng sắc sỡ. Tội đặt sợi giấy thường ken vào giữa sợi nhuộm và giải bằng màu. B dy tìm thấy những thứ bày biện ấy trước nhất. Nó bay đến tận chỗ « ban công », xem xét những sợi giấy đủ các chiều, nhìn bằng mắt bên phải, rồi lại nhìn bằng mắt bên trái. Sau cùng nó nhất định không thèm đụng đến những giấy kia. Nhưng Landy bay đến gần hơn; nó không lạ gì mồm giấy rợ. Nó nhảy đây nhảy đó một lát; kéo một giải bằng; lùi lại; rồi

lại tiến gần, cầm lấy một bãi sợi giấy, đâm bõ về đầu giấy đằng kia rồi bay đi. Khi nó trở lại thì có cả Bidy cùng đến; mỗi con mang theo một sợi giấy về nhà. Chúng nó chỉ chọn những giấy nhạt màu, nhưng khi thứ ấy hết rồi, Bidy bèn chọn những đoạn bằng đồ lờ loét nhất. Còn Landy thì không chịu lấy cái gì khác ngoài những sợi giấy nào giống hệt nhất với những cái que mà nó vẫn nhớ thương.

Tổ làm đã đến lúc xong được một nửa rồi, Landy lại cả gan đem về một cái que cứng. Nhưng cái que ấy lại tức khặc quay lộn xuống cái đồng que dưới đất trong lúc con Bidy đặc thẳng nhìn theo. Tội nghiệp cho Landy! Vợ nó nhất định không chịu dùng cái sở thích riêng của nó! Bao nhiêu cái gây nhò nhán kháu khỉnh kia, thế là bị bỏ hoài mất cả! Vậy mà mẹ nuôi của nó cũng đã có một cái tổ bằng que gỗ, mà lại còn là một cái tổ rất đẹp nữa kia!

Nó đành chịu thua. « Người ta » chỉ ưa những rơm thôi, chứ không thích những que, với những thứ êm dịu hơn. Thôi thì nó cũng cam khuất mình theo, bởi vì đời sống tự do đã cho nó những bài học hằng ngày về sự khuất phục.

Trước kia nó tưởng rằng cái cửa hàng thợ cạo là cả một thế giới rồi, và tưởng rằng nó là một sinh vật quan trọng nhất trong Vũ-trụ. Nhưng, từ đấy đến nay, hai ý tưởng đó đã bị nhiều phen thương tổn rồi. Bidy nhận ra rằng sự giáo dục của chồng thực đã trẻ nãi quá nhiều về mặt thực tế; chị chàng phải giảng giải cho chồng mỗi vật mới một cách dè dặt riêng. Đến khi tổ ba phần đã xong được hai, Bidy vốn có những ý nghĩ giàu sang, bèn cất công mang về những chiếc lông chim thực êm dịu. Nhưng Landy cho thế là quá. Cái gì cũng phải có giới hạn. Nó nhất quyết không để những giường lông ở nhà. Chỗ ăn nằm thứ nhất trong đời nó có lót những thứ như thế đâu? Nó bèn đem phá thứ nệm lông đáng ghét kia đi, và khi Bidy trở về nhà mang theo một chuyến lông mới, chị chàng vừa dịp trông thấy chuyển lông trước bay vung vãi ra ngoài và nhẹ nhàng lướt xuống tận chỗ đồng que rơi. Nó vớt giữ

lại được mấy chiếc đang bay v lên trên tổ để đối diện với đực ông chồng của nó: anh chàng lúc ấy cũng tho-đầu ra, mồm đang ngậm một túm những thứ lông mà anh ta coi là ghê tởm. Hai bên cứ thế hằm hằm nhìn nhau, ríu lên những tiếng the the, mồm đầy những lông và lông đầy tức giận.

Không hiểu tại sao mỗi khi xảy ra chuyện xích mích về việc nuôi trợ thì cảm tình của ta bao giờ cũng đánh cho bề đàn bà? Tôi thấy Bidy có lý hơn và thế nào rồi đến lúc cuối cùng cái chàng cũng thắng thế. Tuy vậy thoạt đầu cũng có một trận cãi nhau cực kỳ sóng gió, trong lúc ấy vợ số lông chim được mang vào trong ổ để rồi tức khặc bị tổng ra và theo gió bay đi tản mác khắp vườn. Thế rồi đến một hồi bình yên; và đến hôm sau bao nhiêu lông lại được trả nguyên về chỗ cũ. Người ta không thể nào biết được câu chuyện nhà ấy, hai vợ chồng gian xếp ra sao, nhưng điều chắc chắn hiển nhiên là về sau chính anh chàng Landy ta phải làm phần lớn công việc, và làm không ngớt, kỳ cho cái tổ đã đầy ứ những lông chim rất lớn và rất êm mềm.

Trong hồi làm lụng như thế, hai vợ chồng không mấy lúc rời xa nhau. Nhưng một hôm, Bidy ra ngoài và vắng nhà cũng khá lâu, Landy nhìn người nhìn suốt rồi kêu lên một tràng tiếng ríu rít mà không thấy tiếng trả lời. Nó trông lên, trông xuống, và thấy ngay trên mặt đất cái đồng que đã làm nó phí mất bao nhiêu công phu. Những đoạn que thân yêu! Chúng nó lại nhắc Landy nhớ ngay đến nơi ẩn chứa ổ của hồi bé dại. Nó bay xuống, chuyển dần từng quãng để được trông thấy những di tích kia gần hơn... Ô này! cá cảnh có chắc vẫn còn đấy! Không thể cưỡng được sự cảm dỗ, Landy liền lướt ngay lấy rồi vội vã bay lên. Cái cảnh ấy vẫn khờ vẩn, vì cái chạc ở một đầu hay mắc vào cửa tổ. Nhưng trước kia Landy mang đi mang lại nhiều lần đã quen, nên bây giờ nó đã biết cách lura cho lọt vào cũng dễ. Nó vào trong tổ độ nửa phút, chừng để tìm chỗ đặt cái cành; rồi nó lại trở ra, trông bề vại về làm; nó chẳng cảnh cho mượi, và jông lên một lượt, rồi bỏ đi hút lá leai điệu hát vàng yểu: suốt từ tiếng hừ nhất đến tiếng cuối cùng. Nó lại thử hút một vại điều mới mẻ cho thêm vui, vì anh chàng lúc đó lấy làm sung sướng lắm. Bidy ở ngoài về với những lông mới kiếm được. Anh chàng ra công giúp đỡ vợ mang vào; cái tổ, chỉ còn đợi có chuyển lông ấy nữa là hoàn thành. Hai ngày sau, khi tìm được cách nhia vào trong tổ; tội thấy đã có một quả trứng ở đấy rồi. Hai vợ chồng nhà sẻ lần nào cũng có trứng thấy toleco lên đến tận chỗ ở của chúng, nhưng chúng không hay lượn vòng quanh; đầu tôi kêu chiêm chiêm như í bời thường của chim. Đồi này chỉ bay đến một chỗ gần đấy, ẩn ở cạnh một

Không bao giờ nên đợi lúc ốm đau rồi mới chạy chữa. Hãy giữ gìn trước và đến học tập-luyện-thân-thể tại phòng

LUYỆN TẬP THÂN THỂ

146, phố Quán-Thành — HANOI
của M. NGUYỄN HỢP-VY trông nom
Cổ lớp cho đàn ông, đàn bà, trẻ con.

vai đóng khời, và lo lắng rình từng
cột chỉ của tôi.
Đến ngày thứ ba, trong tổ có một
trên lục đục to, có những tiếng
nguyên ngào sô sát cùng với tiếng
còi lòi. Hai ba bận một túm đuôi
tho ra ngoài miệng tổ hình như
một con chim đang kiểm cách ra
mặt lòi. Tình thế ấy khiến ta đồ
chúng « người trong nhà » đang kéo
một vật gì từ chỗ này qua chỗ
khác. Sau cùng chủ nhân cái đuôi
lòi ra được gần hết đủ cho ta có
thể nhận được rõ. Đó là Bidy.
Nhưng con sẽ cái lại thụt vào ngay,
như bị tôi xốc vào tổ. Tất nhiên
trong ấy đang xảy ra một tấn kịch
mọi trò rất đáng phàn nàn. Chẳng
bài hiệu được duyên cớ tại đâu hết.
Sau cùng, Bidy cũng tìm được cách
ra hẳn ngoài: chỉ chàng lòi ra theo
cái cánh thân yếu của chồng, và
quồng nó xuống với một điều bộ
khinh bỉ. Thi ra nó vừa tìm được
cái cánh trong đám giường chiếu
là cái chỗ Landy dấu diếm của quý
ấy: vì thế mà sinh chuyện sô sát
vừa rồi. Nhưng làm thế nào mà
con sẽ cái có thể lòi được cái cánh
ra nếu Landy nó nhất định không
chịu bỏ? Chắc hẳn anh chồng
không nhất định nữa: anh chàng
đánh chịu nước kém để giữ lấy
hòa khí trong gia đình.

Trong cuộc giằng co và lục đục
ấy, cái trứng đầu tiên của đôi vợ
chồng sẽ chẳng may rơi xuống đất
cùng với cái que; nó vó tan ra
thành mấy mảnh mà u trắng men ở
trên một thứ nền màu vàng và ướt.
Giống chim sẽ xem chừng không
quan tâm đến những di hại. Đã rồi
xuống khỏi tổ rồi thì trứng không
còn thuộc về thế giới của loài chim
sẽ nữa.

IV

Sau câu chuyện xích mích ấy,
hai vợ chồng lại hòa thuận sống
trong cảnh bình yên được mấy
ngày. Những trứng mới kể tiếp hiện
ra hết quả này đến quả khác. Sau
đó một tuần lễ trong tổ đã được
năm quả; đôi chim sẽ xem ra từ
nay được hoàn toàn sung sướng mà
ở với nhau. Landy thì khiến cho
hàng xóm luôn luôn ngạc nhiên vì
những điều hót của anh chàng, còn
Bidy thì vẫn tiếp tục việc tha lông
về nhà, chú chàng làm như sửa soạn
để áp ỏ đến nơi và chỉ sợ có con
bướ tuyệt nào tới.

Vào thời kỳ này tôi chợt có ý
kiến thử làm một cuộc thí nghiệm
nhỏ. Một buổi tối, đã khuya lắm,
lời lên bỏ vào cái tổ lịch sự ấy
một hòn bi. Ngay lúc ấy có xảy ra
chuyện gì hay không thì tôi không
biết, nhưng sáng hôm sau tôi đã
đến thực sớm ở đầu phố Thứ Năm.
Hôm ấy vào ngày chủ nhật. Đường
phố rất yên tĩnh, nhưng có đến hơn
mười chục người đứng lại để xem
cái gì ở dưới rãnh đường. Tôi lại
gần thì nghe thấy như g tiếng chỉ
chọc đưa ra. Tôi cố lách vào coi
thì thấy hai con chim sẽ trong một
cuộc sô sát dữ dội đang vừa kêu
lên những tiếng ngắn vừa mổ nhau

những nhát mổ thực hàng. Chúng
mổ mãi đánh nhau đến nỗi không
thêm đề ý một chút nào đến bọn
người xúm lại xem; mãi sau, khi
nhọc lắm rồi, chúng ngừng lại, ngồi
chín đuôi lều hai gót chân và thở
hồn hển, tôi mới nhận ra đó là
hai con Bidy và Landy: tôi ngạc
nhiên và lấy làm phiền lòng lắm.
Chúng lại xông vào đánh nhau một
phen nữa, nhưng sau trận đó chúng
bị một người trong đám « khán
quan » xua đuổi; người này hẳn
không thích cho người ta bắt bình
vói nhau vào ngày chủ nhật. Chúng
đánh phải bay lên tận cái nóc nhà
gần đó nhất, đề nối tiếp ở đấy trận
đánh nhau giở chừng.

Đến chiều thì tôi thấy ở phía
dưới tổ chim không những chỉ có
hòn bi của tôi, mà còn cả di hài
của năm quả trứng bị quăng xuống
đất. Tôi chắc rằng cái việc có lần
trong đám trứng một thứ trứng
tròn kỳ dị kia và những điều ngờ
vực do đó mà luận ra, chính
những điều ấy đã gây nên cuộc sô
sát.

Chẳng biết chỉ chàng Bidy có
tìm được lời phân giải cho ổn
thỏa về cái hòn bi tai hại kia không
nhưng xem chừng thì rồi sau đôi
vợ chồng nhà ấy cũng nhất quyết
quên chuyện cũ đi để lập lại cuộc
hạnh phúc. Ý hẳn vì cái chỗ ở này
bất lợi, không đem lại cho đôi sẽ
sự may mắn và sự yên vui, nên
chúng định bỏ nhà đi nơi khác, cò
đến chỗ lông êm trong tổ cũng
không buồn mang theo. Bidy vốn
có những ý tưởng khác đời, đi
chọn ngay cái chỗ bên trên một
ngọn đèn điện ở giữa vườn hoa để
làm tổ. Hai vợ chồng làm lụng suốt
một tuần lễ và tuy lúc nào cũng có
gió thổi rất mạnh, chúng cũng làm
được tổ cho đến hoàn thành. Làm
thế nào mà đôi sẽ kia có thể ngủ
yên được ban đêm với cái bóng
đen to tướng kia sáng loè ở ngay
dưới mỏ, thực khó lòng mà hiểu
được. Nhưng Bidy vẫn ra chiều
bằng lòng lắm, còn Landy thì đã
biết nin lặng không hề hé răng
phát biểu ý nghĩ riêng. Và cứ như
thế, mọi sự sẽ êm ả như thường,
nếu cái bóng đèn điện không bị
cháy gãy tóc. Hồi đó nhằm lúc chỉ

sẽ cái sập lâm bồn lần thứ hai.
Người thợ điện đến thay bóng
đèn cho rằng cái tổ chim kia ở đây
quá là một vật trang điểm vô ích.
Hắn ta bèn quăng ngay gia-cơ của
hai vợ chồng sẽ vào cái thùng rác
ở gần cột đèn. Đó sẽ là một tai ách
thảm khốc đối với chim én bay chim
chào mào, nhưng sự kiên tâm và
lòng hy vọng của một con chim sẽ
thì thực không có giới hạn. Vợ chồng
sẽ cho rằng chỗ cắm nhà vừa rồi
không khéo chọn, hoặc những vật
liệu làm nhà không thích hợp, thế
thì cứ đổi quách chỗ ở đi là hơn.
Sau khi cuốc mấy cây rom dài ở
cái tổ của một chi sẽ láng điêng lúc
ấy đi vắng, Bidy đem rom lên đặt
trên cái chạc cao nhất ở một cái
cây trong công viên: làm thế chỉ
chàng có ý bảo chồng rằng đó chính
là nơi chỉ đã chọn được. Và bởi
Landy đã biết rằng nghe theo
lệnh vợ vẫn dễ hơn là phò diễn ý
kiến mình, nên anh chàng đành
phải hót lên một khúc ca vui rồi
khởi công đi lục tìm những vật liệu
làm nhà trong những thùng rác; nếu
tình cờ tìm thấy một cái que xinh
xắn nhãn nhụi, thì anh chàng chỉ
nhip mắt lại mà quay đầu nhìn đi.

V

Về phía bên kia vườn hoa, có cái
tổ của một đôi chim sẽ không được
mấy ai ưa. Con đực bị xóm giềng
ghét một cách đặc biệt. Nó trông
to lớn và bảnh bao lắm, dưới cổ có
một khoảng lông ngực trông như
chiếc ca vát đen. Nhưng nó là một
thằng cha bằng nháng anh-hùng-rom
—theo nghĩa rộng nhất [của tiếng
đó.

Trong xã hội chim sẽ, có sức
khỏe tức là có quyền. Mà những
nguyên nhân các chuyện xích mích
của chúng giống một cách lạ lùng
với nguyên nhân các chuyện xung
đột của loài người chúng ta: một là
miếng ăn, hai là đàn bà, và ba là
chỗ ở. Vì thế cái con chim oát con
và làm bộ kia chỉ nhờ có sức
khỏe của mình mà chọn được vợ
đẹp, mà chiếm được chỗ tốt nhất
để làm tổ, và có những « đồ đạc »
sang trọng nhất trong vùng này.

Hai vợ chồng Landy hôm xưa
không thêm lấy những giải bằng

Đã có bản

LẠNH LÙNG

(tái bản)

của NHẤT - LINH

Giá 0p.50

sắc sỡ mà tôi làm quá cho. Chúng
không có đủ óc văn minh để
thường thức cái đẹp kia, nhưng
quyết nhiên chúng có những thị
hiếu riêng về sự thâm mỹ. Anh chi
đi cuốc ở mỗi tổ một ít lông gà-
gô mỹ lệ để trang điểm cửa nhà,
nhưng lông ấy bây giờ lại là vật
trang hoàng cho cái dinh thự lộng
lẫy mà con Ca-vát đen đã cùng với
Ca-vát phụ nhân xây dựng trên
một cột đá hoa của một nhà ngân
hàng mới.

Anh chàng bằng nháng làm cho
khắp vườn phải len lết khuất
phục. Một bữa kia, nghe thấy
Landy hót, nó xông đến đánh liền.
Landy trước kia là một sự khùng
bố cho bọn chim vàng yến, nhưng
bây giờ thì khó lòng mà đương
đầu được với Ca-Vát. Anh chàng
cố gắng hết sức, nhưng cũng bị
đánh bại và phải trốn chạy tháo
thần. Về ngạo nghề làm phồng
tướng người lên vì phen chiến
thắng nọ, thằng cha bằng nháng
liền bay đến tận tổ Landy và sau
khi xem xét chỗ này với một vẻ
khinh bỉ hiện ra mặt, nó bèn rút
lấy mấy sợi giây liệu chừng có thể
được việc cho nhà mình. Landy
đã bị thua thực, nhưng trông thấy
sự cướp phá kia, nó không chịu
nhịn, và lại xông vào đánh kẻ thù.
Cả hai cùng từ trên cây đâm bổ
xuống đất. Mấy con chim sẽ khác thấy
thế cũng dự vào cuộc hỗn chiến và,
tuy điều đó nói ra thực như nhục,
hầu hết chúng đứng về bên với
thằng cha hùng hỷ để đánh lại
con chim sẽ cò. Landy vừa tới lúc
khốn to, lông bị rút ra bay tẩn mác
thì bỗng một con chim cái cánh,
diêm trắng ở đầu xông vào giữa trận
và cứ đâm đông ấy mà giáng, mổ thì
bỏ, móng thì đập và vừa đánh vừa
thè thè rit lên. Cái lũ chim sẽ chạy
đến đánh cầu vui lúc trước đều
chạy trốn, vì lúc ấy thì không có
gi là vui thích nữa, mà chỉ tổ bị
những cái mỏ nên thân. Cục diện
thành ra đối ngược lại. Ca-Vát
không mấy chốc phát hoảng; nó
phải bay vội về phía vườn nhà,
bị Bidy theo dính đằng sau, cần
diệt lấy đuôi y như một con chó dữ.
Bidy nhất định không chịu bỏ, kỹ
cho lông đuôi anh kia phải « nhượng
bộ » mới thôi. Chỉ chàng lấy làm

Thuốc Ho Lao

Thầy lang VŨ DUY THIỆN 81 phố Hàng Bông — HANOI

chỉ chăm nghiên cứu sách vở, không mở cửa hàng
lòe loẹt, xem mạch kẻ đơn, bốc thuốc chén. 20 năm
nghiên cứu, tìm ra 3 thứ thuốc trừ lao rất công hiệu:

- 1.— Trừ lao, Linh tẩu cao
- 2.— Bô phế sát trùng hoàn
- 3.— Chỉ huyết trừ căn hoàn

Ba thứ thuốc này toàn vị qui giá:
Giá tiền là: 18p50. Thư và mandat đề cho:
M. Vũ duy Thiện
81 phố Hàng Bông HANOI

Chị bỏ tôi
- N. C. Chúc

Chị bỏ tôi lấy cái lông kia về cùng với những sợi giầy để giải nệm trong tủ. Hình như chim sẽ khó lòng có thể có được những quan niệm xa về công lý, về sự quân phân, nhưng rồi người ta cũng đến phải tin điều ấy, bởi vì những lông gà gô mà trước đó vẫn làm danh giá lớn cho tôi của Ca vát, hai hôm sau đã trở về hội họp với những đồ đạc trong nhà mới của vợ chồng Bidy; vậy mà không một ai dám phản đối.

Mùa lạnh tối sớm; lông chim ngày một hiếm thêm: Bidy không kiếm được đủ để lót cái nệm mà chị chàng dễ công đến một cách tha thiết. Nhưng rồi Bidy cũng tìm được một vật tương tự nó về về cái lông ham mới của chị chàng. Gian vườn hoa có một bến xe ngựa, quanh đó lúc nào cũng rải rác những sợi lông cước dài Bidy nghĩ ngay: những lông ấy có thể nhồi thành những nệm rất tốt và rất lạ được. Ý kiến hay đấy! Thế là hai vợ chồng vốn lạc quan sẵn, khởi công đi kiếm những lông cước, mỗi bận mang về từng hai ba sợi một, và làm việc ấy với tất cả sự hăng hái mọi lần. Có lẽ chúng có cái ý kiến kia vì chúng trông thấy tổ một con chim sơn ca trong công viên. Vì sơn ca bao giờ cũng dùng lông cư c để lót tổ và làm được những nệm tuyệt hảo bằng những sợi lông xếp giải ở bên trong. Kết quả thực hay nhưng phải biết cách mới đạt được. Mà công việc cũng không khó, nếu bọn chim sẽ đã có học tập việc dùng những sợi lông ấy cho « quen tay ». Khi tước một sợi lông đuôi ngựa để tha về, một con sơn ca chỉ tha mỗi lần có một sợi, nó lại có ý ngậm ở tận đầu sợi để lồi lên, bởi vì sợi lông tuy bề ngoài chẳng đáng sợ tí nào nhưng không phải là không nguy hiểm. Vậy mà chim sẽ lại không biết thế: chúng tha sợi lông cũng y như kiểu chúng tha một que rơm. Con Bidy ngậm lấy quãng giữa một sợi định tha lên, nhưng thấy hơi dài, nó lại cắn giữ thêm lấy một chỗ nữa ở gần đầu sợi. Vì thế sợi lông thành ra một thứ vòng xoắn thông-lọng phía trên đầu và ở trước mỏ. Thoạt tiên làm như thế cũng dễ và không hại gì. Nhưng giá sơn ca mà trông thấy cái vòng ghè gồm ấy tất phải khiếp sợ.

Hết sợi này đến sợi khác, việc lót tổ bằng lông cước đã gần xong. Bidy có vẻ thích trí và bận rộn lắm lắm. Chị chàng xưa lại một vài chỗ xếp đặt và đi tha một sợi cuối cùng để đặt thêm vào. Còn Landy thì lúc đó nghe nghẹn đưng ở một nơi cao; thừa nhân, anh chàng đạo lên mấy câu trong điệu hát hay nhất. Bỗng nhiên nó lấy làm lạ nghe thấy Bidy kêu thê lên những tiếng rất khiếp sợ. Nhìn về tổ thì thấy không hiểu tại sao Bidy cứ rầy rụa hoài. Chị chàng hình như muốn rời tổ bay đi mà không thể được. Thì ra Bidy để cho cái vòng thông lọng quảng phải đầu, rồi lại làm cho cái vòng thất vào và cho cái vòng thất vào và cho quần chặt lấy; rồi cứ thế bị mắc

— Băm quan tòa, con giết hẳn để hẳn khỏi phải nuôi con thơ vợ đại. Hẳn đã không cảm ơn, sao quan tòa lại còn buộc tội? ?

chồng. Càng rầy rụa cố gỡ càng làm cho cái chông thít chặt.

Landy lúc đó mới chợt nhận thấy rằng mình vẫn yêu khăng khít cái con mẹ ranh tai quái và bé bỏng kia. Nó cố sức cầm chân kéo vợ ra, nhưng chỉ làm cho cái hại càng thêm nghiêm trọng. Bao nhiêu công vất vả cũng vô ích. Sợi lông cước mỗi lúc một thêm thít chặt và những sợi khác cũng quấn rối tít lại. Cứ thế, cho đến lúc bọn trẻ con xúm lại dưới đường trông thấy một cái thân hình nhỏ nhằn rừ rừ treo lủng lẳng giữa trời, lẳng lẳng và lơ lơ; cái thân hình đó trước đây không bao lâu đã là cô á bé bỏng Bidy, cương quyết dậm dậm, lăm lăm điều và chăm chỉ.

Landy buồn rầu lắm. Một vài con sẽ lắng d òng nghe thấy tiếng kêu thê thiết có chỉ chóc góp tiếng với Landy, nhưng cũng không sao cứu được kẻ bạc mệnh. Bọn kia đành quay về với những nỗi phiền muộn và những chuyện cái cớ riêng của từng nhà, còn Landy thì lẩn sâu nhảy bên này rồi lại nhảy bên kia, kêu hét một vài tràng rồi sau cùng ngồi im, hai cánh buồng trệ xuống.

Mãi mãi nó mới hiểu được rằng vợ nó đã chết; suốt ngày nó cố dỗ ngon dỗ ngọt và dụ Bidy đập với nó đi làm những công việc chung. Đến đêm nó ngủ một mình trên một cây trong vườn và vừa thấy rạng ngày nó đã rời rít vừa hét vừa nói leo nhéo quanh tổ — ở quanh cái tổ mà Bidy cũng ở và lạnh ngắt, treo lủng lợ dưới một sợi lông cước hại người.

VI

Landy là một con chim sẽ không lạnh lẽo bao giờ hết. Đời thơ ấu của nó qua trong đám chim vàng

yến đã làm nó chịu nhiều cái thiệt thòi. Tinh nó rất hay xông pha liều và không thêm coi chừng những xe pháo qua đường và những trẻ con tinh nghịch. Cái thiên tính ấy lại càng thêm liều lĩnh vì trong lòng nó sẵn mối buồn. Ngay buổi chiều hôm ấy, trong lúc nó về ổ đi kiếm chút mồi ở dưới đường, bỗng một người đi xe đạp lẳng lẳng tới. Landy chưa kịp hiểu cái tai nạn thì đã bị một bánh nghiền phải đuôi. Hy sinh cái đuôi để chạy thoát thân thì cánh bên phải của nó bị bánh sau đè lên: thế là nó bị liệt cánh.

Chiếc xe đi khỏi, nó vừa nhãy vừa bay cố từng chập, khó nhọc lắm, nhưng cũng được tới chỗ cây đề ăn mình. Một con bé con trông thấy, gọi chó đến giúp sức, và sau một lúc săn đuổi từ ghế này qua ghế khác, đứa bé bắt được Landy. Cách đó ít lâu, khi Landy đã khỏi đau, thì người chủ thợ cạo viện chứng cứ đến đòi con chim sẽ của mình về, và được người ta trả lại.

Từ đó Landy lại ở trong lồng như trước, được nuôi nấng tử tế và bị giam giữ kỹ càng, ở giữa một thế giới bé con, và không lấy làm khổ sở chút nào hết. Vì đầu sao, nó cũng không hẳn là một giống chim hoang...

Ernest Thompson Seton
bản quốc văn của

THẾ-LỮ

HỘP THƯ

Bản báo vừa nhận được ngân phiếu 4p60, số 112, serie 031.063 ngày 30-7-40 của một bạn đọc ở Gia Định gửi đến mua năm báo. Nhưng không có địa chỉ. Xin cho biết để gửi báo.

Ô. Nguyễn Văn Đức — Chưa hay làm nhưng cũng tạm được. Cứ gửi truyện khác như thường nhưng lần sau bạn miễn cho việc bày tỏ ý riêng của tôi.

Các bạn có tên dưới đây làm ơn cho biết địa chỉ: Có-Đời — Huy-Vinh — Dao-Dao và Tế-Hanh.

CẦU Ô

Tim việc làm

— Có bằng Tú tài phần thứ hai, muốn tìm một chỗ dạy học tư ở Hanoi. Hồi M. Oanh tòa báo.

Muốn bán:

Ô-tô Hotchkiss, máy Underwood Quạt trần còn mới

Muốn mua:

Nhà, Đất, Trại
Hỏi: Comptoir Commercial
59 Hàng Gai — Hanoi

Muốn xây dựng theo Khoa Học và Mỹ-Thuật, lại không tốn phí, các Ngài ở xa gần, hãy đến hay viết thư hỏi:

**Kiên - Trúc - Sư
Từ - Nghệ**

Hanoi — 21 bis Rue Jean Soler
Téléphone 1223
Bao giờ các Ngài cũng được vâng ý.

Thuốc phong tình

Mắc bệnh Giang Mai, củ đinh thiên pháo, phát huyệt, phát soái, lỗ kê lợi, lung lay rãng, chỉ dùng thuốc Giang Mai số 18 giá 1p00 là khỏi.

Bệnh lậu buốt, tức, đái ra máu, đái rắt, dùng thuốc Lậu buốt số 4 giá 0p50 và Bảo Mệnh Thang số 15 giá 0p15, sẽ hết buốt tức ngay.

Bệnh lậu ra mủ, dùng thuốc Lậu mủ số 10 giá 0p50 và Bảo Mệnh Thang sẽ khỏi.

Bệnh Lậu vừa buốt vừa ra mủ, mới phát hay đã lâu, dùng Thanh niên cứu khổ số 70 giá 1p20 và Bảo Mệnh Thang kiến hiệu một cách rất nhanh chóng.

Sau khi đã khỏi bệnh lậu và giang mai nhưng qui đầu còn ướt như rai gà, tiểu tiện vẫn đục, đặt gòn, ngứa trong ống tiểu, kịp dùng thuốc Tuyệt trùng số 12 giá 0p60 sẽ khỏi ngay và bệnh không bao giờ trở lại nữa.

Bổ phế trừ lao

Phổi là một cơ quan rất hệ trọng, luôn luôn thở hút. Không lúc nào nghỉ chắc ai cũng hiểu. Nhưng những khi hơi thở không đều, nóng phổi, bức hơi, đau ngực, phải tìm cách chữa cho phổi được đều hòa. Phổi được đều hòa, sẽ không thể sinh ra các bệnh ho và bệnh lao được.

Bởi sự từng trải chữa các bệnh ho, lao, suyễn, nên chúng tôi phát minh ra thứ thuốc này để công hiến quốc dân.

Thuốc Bổ Phế trừ lao này có thể chữa được hết các bệnh do phổi sinh ra: Khái huyết, khác huyết (ho khạc ra máu), súc, suyễn, cấp, háo, ho khan, ho đờm, ho ra máu, ho rúc từng cơn, khạc ra đờm rai, người xanh xao mặt nhợt, bệnh ho gà trẻ con, cũng là phòng trừ các bệnh lao phổi.

Muốn phòng những bệnh trên này, kịp dùng thuốc Bổ Phế trừ lao số 89 giá 1p00 (hộp nhỏ 0p60), không thể sinh mắc các bệnh do phổi sinh ra.

Thuốc ngủ

Những người vì khí uất xung tâm, nên sinh ra không ngủ được, mi mắt cứng tinh thần lơ đãr, bồn chồn từng lúc, ý nghĩ liên miên. Vì huyết chẳng qui Can, nên sinh ra không ngủ được. Kịp dùng Thuốc Ngủ số 18 giá 1p00 là ngủ được ngay mà lại bổ Tâm, Can nhiều làm thêm nhiều sức khỏe, không như những thứ thuốc ngủ khác.

Nhà thuốc

LÊ HUY PHÁCH

số nhà 19, Phố Gia Long — HANOI

Có đại lý khắp các nơi và sách Bảo vệ gia đình biểu các ngày

VÔ - TUYẾN - ĐIỆN

theo lời thực hành

Nghe đánh và thông tin bằng Vô-tuyến-điện. Có đủ khí cụ trước mắt để tự lắp và chữa lấy máy nghe. Chỗ học còn nhận có ít. Muốn học phải có bằng CEPFI trở lên. Biên tên tại :

LIBRAIRIE CENTRALE

60, Boulevard Borgnis Desbordes — HANOI
Directeur des Cours : M. HOÀNG TÙNG dit HOAN

HẠNH PHÚC GIÁ ĐÌNH

Nhân các bà lời kỳ
Muốn tốt tươi nên
Hoa Kỳ Rượu Ch
Dung nhan lại th

Vừa giãn huyết, lại vừa rã
Về doan-trang đẹp tốt như k
Ngày xuân càng đượm s
Càng tươi màu thắm, c

Giới thiệu
Đào-Thị HỒNG-L

Đã có bán :

Vua Quang Trung

Lịch sử tiêu thuyết của Phan
trần Chúc, giá 0p.60

Lữ bước sang ngang

Thơ Nguyễn Bình, giá 0p.50

Lan Hữu

Tiêu thuyết của Nhược Tống
giá 0p.50

Ngoại tình

Tiêu thuyết của Vũ trọng Can
giá 0p.10

Chiêu

Tiêu thuyết của Nguyễn xuân
Huy giá 0p.10

Một tháng với ma

Tiêu thuyết của Lưu trọng Lư
giá 0p.25

Nhà in Lê-Cường

96 Route de Huế Hanoi
xuất bản

Sây-sập-zì

Ấy là tên mà các ban làng cho
đặt cho thuốc cường dương Quảng
Tự (42). Thuốc hơi chế ở bên Tàu,
kiến hiệu ngay tức khắc, nó giúp
cho đàn ông được hoàn toàn mãn
nguyên trong việc giao tình. Rất có
ích cho những người bị liệt dương,
di tinh, mộng tinh. Mỗi lọ giá 1p.
Gửi lĩnh hóa giao ngân

đào-lập

97, Hồng Gai, Hanoi

Luthart

ĐÚNG TIẾNG
KÉU
ĐẸP
BÈN

Guitares Banjos Violons

Mandolines et
accessoires de
Lutherie
DƯƠNG THIỆU TƯỚC
57, Rue du Chanvre 57
— HANOI —

NICE

có tiếng là đẹp, bền mà rẻ
Hỏi buôn tại hãng dệt

PHUC-LA

87-89 Route de Huế — HANOI
Gửi đi xa

CHEMISSETTE

Các bà có thai NÊN CHÚ Ý

Các bà có thai nếu thấy chóng mặt, rức đầu, nôn, ọc, hay
nước rãi, đau lưng, mỗi gối, nhọc mệt, hay ra khí hư, hoặc
động không yên, kịp dùng thuốc này, thì các bệnh kể trên khỏi

Còn bà nào có chứng tiêu-sản (đẻ non) hoặc hữu sinh vô
(có đẻ mà không nuôi được) nên uống thuốc này m
thì khi sinh nở đủ tháng, và được dễ dàng khỏe mạnh
các bà có thai muốn được luôn luôn khỏe mạnh, sự sinh
dễ dàng, sau này trẻ em không hay sai đẹn, nhất là
bệnh sản hậu, chỉ nên thường uống :

Thuốc Dưỡng Thai

THANH-XA này giá mỗi hộp 1p00 sẽ được như

Các bà các cô mắc bệnh khí-hư, hàng ngày ra những
nhờn như mũi, như rửa chuối, cũng có người ra hung
óc cá, nên chữa ngay, kéo sinh chứng mất thắm da
ruột rức đầu, đau lưng mỏi gân, mơ màng, chiêm bao,
dục, v. v. uống

Thuốc Khí Hư

THANH-XA mỗi chai 1p00, mỗi một chai khỏi ngay,
cũng chỉ ba chai là khỏi hẳn. Các thuốc kể trên có

Nhà thuốc THANH

73, Góc phố Hàng Thiếc và Hàng Nón Hanoi, c
Và đại lý các tỉnh (ở xa gửi lĩnh hóa

Đại lý — Hải-phong : Mai-lĩnh, Nam-định : Việt-long,
huy, Bắc-ninh : Vinh-yên, Sơn-tây, Tông : Quý-lợi, Việt-tri : V
lợi, Vinh-yên : Ngọc-tân, Phúc-yên : Thanh-phong, Phú-th
Hà-dông : Thanh-xa cửa chợ, Hồng-gay : Đại-thành, Thái-ng
thành, Hòa-binh : Kim-long phố Đông-nhân, Thanh-hóa : Thái
ích-tri và đại-lý — Vạn-vân, Vinh : Sinh-huy, Huế : Đức-th
Việt hóa, Ung-bí : Mai-lĩnh rue Vernaz.
Và khắp các tỉnh những nơi treo biển đại-lý

Bút máy

PARKER giá 23p50 34p50
WATERMANN giá 17p50, 22p75, 26p75
EVERSHARP giá 15p25, 24p50, 38p85

KHẮC TÊN. — Có máy điện khắc tên họ vào bút không tính tiền, Làm quà hay
mừng cưới một người bạn một cái bút máy có khắc tên người bạn đó vào thì
không gì nữa và quý bằng.

GỬI KHẮP CÔNG ĐƯƠNG. — Những bút của bản hiện gửi đi đều có thợ chuyên
môn xem rất cẩn thận và mỗi cái bút gửi đi đều có facture gửi số làm bảo-đảm.
Nên dù ở xa mua cũng không ngại mua phải hàng xấu.

Ngôi vàng của

◆◆ HOÀ - KỲ ◆◆

Ngôi Thủy - Tinh

KAOLO giá 5p00

MAI-LINH

60-62, Avenue Paul Doumer — HAIPHONG
Téléphone 399, Boîte postale No 41

Nhà bán kính và bút mở từ năm 1932

TRUYỆN CÁM
 de Paris. Anc en Médex n
 de l'Institut ont vèler en de Huc
 la moy bèn. Chuyèn-tri Nôi
 ng và bèn Hsa-liêu
 bèn tại
 d Orléans - Hanoi
 Dã g, càngh hội
 Thiện) có p'ông
 đưõng bèngh
 Sách :
NÓI CHUYÈN NUÓI CON
 bán tại hiệu Thuy-Sy 98 Hàng
 (Rue du Chanvre), Hanoi
 0p.35 một quyeñ

in lần thứ hai
 (LẠI GẦN HẾT)
VIỆT THANH CHIẾN SỬ
 Chuyèn Vua Quang Trung đánh quân Tàu
 Rất hay. Giá 0p40, - Hai Bà Hồ Trung đánh giặc, giá 0p80 - Vua
 Bà Triệu-Âu đánh Tàu giá 0p50 v. v... (Xa gửi mua thêm cước)
 Thư, Mandat đề cho nhà xuất bản :
NHẬT-NAM THƯ-QUÁN 19 Hàng Điều Hanoi

Võ đức Diên
 và
Nguyễn văn Nghi
 KIẾN TRÚC SƯ
8, Place Négrier
 HANOI - Tél. 77

RICOTS
EMISSETTES
 La seule maison qui pourrait
 vous fournir ici, en Indochine
 des articles en Bonneterie de
 choix, en grosses quantités et
 au meilleurs prix.
C'est la Manufacture
CU' GIOANH
 60-70, Rue des Eventails, Hanoi
 distributeur en Gros de tous les Magasines et Bazars du pays.

Phòng khám bệnh và chữa
bệnh bằng điện
54, phố Gia-Long, Hanoi
 Bác sĩ **Nguyễn - đình - Hoàng**
 Chuyèn môn chiếu điện lại nhà thương
PITIÉ & PARIS
 Chữa đủ mọi bệnh
 Chuyèn môn bệnh Da dầy và Phổi

Mard vous achèterez
 chemises à col **Balci-**
Trubénisé chez
 chemisier spécialiste
THANH LONG
 Rue du Riz - Hanoi
ORSALE
 Colon - Hanoi

BRILLANTINE

Rất
THƠM và MƯỢT
 Vì vậy người lịch
 sự bao giờ, cũng
 dùng nó. Bán tại
 các cửa hàng lớn
 Trung Nam
 Bắc kỳ

DOCTEUR
NG. MANH THAN
 CLINIQUE ET MATERNITÉ
 CABINET MÉDICAL
 49-51 Avenue du Grand-Bouddha
 Téléphone 830
 Médecine générale et infantile
 Dermato - vénérologie
 Rayons X - Rayons U. - V et L-R
 Diathermie - Ondes Courtes
 Courants Galvano - Faradiques
CONSULTATIONS
 Matin : 8h. à 11h.
 Soir : 3h. à 6h.

Quân
xi - gà
MELIA hút êm dọng
 và thơm ngon
 Đại-lý đợc quyeñ **L. RONDON et Cie Ltd**
 21 Boulevard Henri Rivière - Hanoi